Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראָשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 278 | לאדז, דאנערשטאג י"ד כסלו תרצ"א | אכטער יאהרגאנג | Łódź, Czwartek, 4 grudnia 1930 r. | № 278

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

דער סיים און סענאט

וועלען צונויפגערופען געווארען דורכ'ן מלוכה-פרעזידענט אויפ'ן 9 דעצעמבער

וואַרשאַ, 3. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) אין די סיים-קרייזען האָט מען זיך געריכט, אַז היינט וועט פערעפענטליכט ווערען דער צוזאַמענשטעל פון דער נייער רעגירונג, נאָכמעהר דערפאַר, ווייל פּולקאָווניק סלאַוועק איז היינט געווען 2 מאָל אין שלאָס און האָט דאָן אָפּגעהאַלטען אַ לאַנגע קאָנפערענץ מיט'ן מאַרשאַל פּילסודסקי און פרעזידיום פון מיניסטאָרען-ראַט. דער צוזאַמענשטעל פון דער רעגירונג איז אָבער נישט פערעפענטליכט געוואָרען, דערפאַר זענען ערשינען 3 דעקרעטען: וועגען צונויפרופען דעם סיים, דעם סענאַט און דעם אויבערשלעזישען סיים. דער ערשטער דעקרעט לויטעט:

„אין הסכם מיט'ן אַרטיקעל 25 פון דער קאָנסטיטוציע רוף איך צונויף קיין וואַרשא דעם סיים אויפ'ן 9. דעצעמבער 1930, די זיצונג וועט פאָרקומען אין סיים-זאַל 12 אַ זייגער מיטאָג, אונטערגעשריבען: מלוכה-פרעזידענט מאָשטשיצקי און פּרעמיער מאַרשאַל פּילסודסקי.

דער צווייטער דעקרעט לויטעט: „אין הסכם מיט'ן אַרטיקעל 37 פון דער קאָנסטיטוציע, רוף איך צונויף די זיצונג פון סענאַט קיין וואַרשא אויפ'ן 9. דעצעמבער 1930, די זיצונג וועט פאָרקומען אין סענאַט-זאַל, 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

אויך דער אויבערשלעזישער סיים איז צונויפגערופען געוואָרען קיין קאַטאָוויץ אויפ'ן 9. דעצעמבער.

דאס פרעזידיום פון סיים

וואַרשאַ, 3. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) מיט דער ערשטער סיים-זיצונג וועט פיהרען איינער פון די דריי עלטסטע דעפוטאַטען דאָס זענען: וואַיטשעך טראַמפּטשינסקי, פירשט אנדזשעי לובאָמירסקי און דער איצטיגער וויצע-בילדונגס-מיניסטער זשאַנגאַלאָוויטש, ס'איז וואַהרשיינליך, אַז דער מלוכה-פרעזידענט וועט בעאויפטראַגען דעם מינ. זשאַנגאַלאָוויטש אָנצופיהרען מיט דער ערשטער סיים-זיצונג.

אַלס 3 וויצע-מאַרשאַלקעס וועט דער ב.ב.-קלוב דעסיגנירען דעם יוסטיץ-מיניסטער סטאַניסלאַוו צאַר, דעפּ. פאַלאַקעוויטש און דעפּ. יאַן פּילסודסקי. די ענדעקעס וועלען דעסיגנירען אַלס וויצע-מאַרשאַלעק פירשט טשעטווערטינסקי, ווער ס'וועט זיין וויצע-מאַרשאַלעק מצד דעם „צענטראָלעוו" איז נאָך נישט בעוואוסט, ס'איז מעגליך, אַז דער „צענטראָלעוו" וועט איינגאַנצען נישט אַנטיילנעהמען אין פרעזידיום פון סיים.

רעקאנסטרוקציע פון קאבינעט

וואַרשאַ, 3. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) די רעקאָנסטרוקציע פון קאַבינעט וועט פערטיג ווערען וואַהרשיינליך ערשט פרייטאג אָדער שבת, ס'איז אָבער שוין בעקאַנט, אַז קיין גרויסע ענדערונגען וועלען נישט פאָרקומען, אַ חוץ דער ענדערונג אויפ'ן אַמט פון פּרעמיער, וועט נאָך אוועק דער יוסטיץ מיניסטער צאַר, אויף וועמענס אָרט ס'וועט קומען דער פּראָקוראָר מיכאַלאָווסקי און אַלס וויצע אויסערן-מיניסטער זאָל בעשטימט ווערען פּולק. בעק, ס'איז אויך מעגליך, אַז פּולק. פּיעראַצקי זאָל בעשטימט ווערען אַלס וויצע-פּרעמיער.

וואַרשאַ, 3. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) אַלס שעף פון דער סיים-קאַנצעלאַריע איז בעשטימט געוואָרען דער שעף פון ביוראָ פון מיניסטאָרען-ראַט מאַיאָר דזשאַדאָש.

וועגען וואס ארבייט מען איצט אין דער רעגירונג

וואַרשאַ, 3. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) אויף דער פראַגע פאַרוואָס ס'ווערט אָפּגעשלעפּט דאָס נאָמינירען פון אַ נייער רעגירונג האָט איינער פון די אָנגעזעהענסטע פיהרער פון סאַנאַציע-לאַגער געגעבען פאָלגענדען ענטפער:

— די פראַגע פון נאָמינירען די נייע רעגירונג האָט זיך פערשלעפּט דערפאַר, ווייל אין דער דעציזיע אין פּערסאָנאַלע פראַגען האָבען זיך געפיהרט אונטערהאַנדלונגען וועגען פּלאַן פון דער רעגירונגס-אַרבייט, ס'האָט זיך געהאַנדעלט וועגען 3 פראַגען:

1)ווירטשאַפטליך-פינאַנציעלער פּראָגראַם, דער ביי איז שטאַרק דיסקוסירט געוואָרען דער נייער ביודזשעט, אין וועלכען ס'אָלען געמאַכט ווערען געוויסע ענדערונגען, 2) דער פּלאַן פון דער טאַקטיק אויפ'ן סיים-געביט, 3) די אויסלענדישע פּאָליטיק אין צוזאַמענהאַנג מיט דער נאָהענטסטער זיצונג פון דער פעלקער-ליגע.

די בעראַטונגען אין די ענינים האָבען געדויערט ביז'ן נעכטיגען טאָג, דער לעצטער עטאַפּ איז געווען די נעכטיגע קאָנפערענץ צווישען מאַרשאַל פּילסודסקי, פּולקאָווניק סלאַוועק און פינאַנץ-מיניסטער מאַטושעווסקי.

א באנדע געלד-פעלשער

ווארפען אריין א לעבעדיגען מענשען אין דער ווייסעל

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש) אין וואַרשאַ איז היינט פאָרגעקומען אַ זעהר סענסאַציאָנעלער פאַל. אַ פּאָליציאַנט וואָס איז געשטאַנען נעבען דער חיי-סער האָט בעמערקט ווי אַ גרופּע מענשען וואַרפען עפּיס אַריין אין ווייסעל. ער איז באַלד אַראָפּגעשפּרונגען אין וואַסער און פון דאָרט אַרויסגעצויגען אַ לעבעדיגען מענשען. עס האָט זיך אַרויסגעוויזען אַז דאָס איז אַ געוויסער לייב הערשטיין פון מילאַנעס. ער האָט ערקלעהרט, אַז איהם האָבען אַריינגעוואָרפען אין וואַסער אַ גרופּע געלד-פעלשער, וועלכע האָבען איהם געוואָלט צוציהען צו זייער געשעפט און ער האָט זיך אָפּגעזאָגט. אויס מורא, אַז ער וועט זיי אויסגעבען, האָבען די געלד-פעלשער איהם געוואָלט אומברענגען.

די אומבעריהרליכקייט פון די דעפוטאטען

אונטער א פראגע-צייכען

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש) אין די קרייזען פון דער אָפּאָזיציע האָט דעם גרעסטען אינטערעס אַרויסגערופען די פראַגע פון די דעפוטאַטען אומבעריהרליכקייט.

די אָפּאָזיציאָנעלע פּרעסע האַלט, אַז דאָס אָפּשאַפען די אומבעריהרליכקייט קען דורכגעפיהרט ווערען נאָר דורך טיילווייזע ענדערונגען אין דער קאָנסטיטוציע, דאַגעגען אין סאַנאַציע לאַגער פערקוקט מען זיך אויף דעם גאַנץ אַנדערש.

אַזוי גוט ווי אין פריהערדיגע סיים וועט דער רעגירונגס בלאָק באַלד אויף איינע פון די ערשטע זיצונגען אָפּגעבען אַ דעקלאַראַציע, אַז ער אַנערקענט נישט דעם פּרינציפּ פון דעפּוטאַטען-אומבעריהרליכקייט און שטעלט זיך צו דיספּאָזיציע פון די קרוין-געריכטען אין זהרען-געריכטען.

צוליב דעם וואָס דער רעגירונגס-בלאָק האָט אין סיים אַן אַבסאָלוטע מעהרהייט, הייסט די דעקלאַראַציע אין דער פּראַקטיק דאָס אַרויסגעבען אַלע דעפּוטאַטען, וועלכע ס'וועט פערלאַנגען דאָס געריכט אָדער פּראָקוראָר.

זיי שפּילען זיך אין מלחמה

ארעסטירט א פערזאמלונג פון נאציאנאל-סאציאליסטן, וועלכע זענען געווען בעוואפענט פון קאפ ביז פיס

ברעסלוי, 3 (טו) אין יעטקאָוויסק, קרייז ברעסלוי, האָט די פּאָליציי אַרעסטירט אַ פערזאַמלונג פון 350 נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען, וועלכע זענען געווען אין פּולען אוניפאָרם און בעוואָפנונג. זיי זענען געווען בעוואָפענט מיט ביקסען אַנגעלאָדענט מיט שאַרפע קוילען, רעוואָלווערען, האַנדגראַנאַטען, אַמוניציע א.ז.וו.

אַלע אַרעסטירטע זענען אויף לאַסט-אויטאָס אָפּגעפיהרט געוואָרען אין פּאָליציי-פרעזידיום.

אטענטאט אויפ'ן שפאנישען פרעמיער-מיניסטער

אַ רעדאַקטאָר פון אַ שפּאַנישער צייטונג שיסט אויף איהם מיט אַ רעוואָלווער

פּאַריז, 3. (זו) אויפ'ן שפּאַנישען פּרעמיער-מיניסטער איז היינט דורכ'ן פּאָליטישען רעדאַקטאָר פון דער צייטונג „על סאָל" זשאַרקין ליצא אויסגעפיהרט געוואָרען א רעוואָלווער-אַטענטאַט, דער פּרעמיער גענעראַל בערענגער איז געבליבען נישט פערוואונדעט.

דער רעדאַקטאָר איז ווי געוועהנליך מיט אַ גרופּע אַנדערע זשורנאַליסטען אוועק צום פּרעמיער וועגען אינפאָרמאַציעס פון דער זיצונג פון קאַבינעט-ראַט, ווי נאָר דער פּרעמיער האָט זיך בעוויזען אין דער טיר, האָט ליצא אַרויסגעכאַפּט אַ רעוואָלווער און אויסגעשאָסען. ליצא איז פערהאַלטען געוואָרען, ער האָט רוהיג ערקלערט, „איך האָב געוואָלט אויספיהרען אַן אַנאַרכיסטישע פּראָטעסט-דעמאָנסטראַציע געגען סאָציאַלען רעזשים, וועלכער ווערט פערטרעטען דורכ'ן פּרעמיער מיניסטער.

1 מיליאָן דאָלאַר פאַר ארבייטסלאָזע

האָט נעשענקט די פאַמיליע ראָקפעלער

ני ו-יאָרק, 3. (טו) די פאַמיליע ראָקפעלער האָט געשאָנקען אויף הילף פאַר אַרבייטסלאָזע 1 מיליאָן דאָלאַר.

וואָרנונג!

איך פאָדער אויף די ה"ה סאלניק אין מיליכמאן, אַז אין פערלויף פון 8 טאָג מיר צו ערלעדיגען דעם חוב, וואָס מיר קומט פאַר לעבענס-מיטעל. אין געגענפאַל גיב איך איבער דעם ענין אין געריכט.

מיט אַכטונג

דוד ברויטגעבער 9779

דריי דעקרעטע פון מלוכה-פרעזידענט

פעראיינהייטליכען דעם ציוויל-קאָדעקס. — קאָמערציאַליזאַציע פון די באַהנען און וועגען קאָמענדאַנט פון דער הויפּט-פּאָליציי

וואַרשאַ, 3. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) היינט איז אין „דזשענניק אוסטאַוו" פערעפענטליכט געוואָרען אַ דעקרעט פון מלוכה-פרעזידענט, וועלכע פיהרט איין דעם איינהייטליכען נייעם ציוויל-קאָדעקס אין גאַנץ פּוילען. אַ חוץ דעם איז ערשינען אַ דעקרעט וועגען קאָמערציאַליזירען די באַהנען, דאָס הייסט, אַז זיי וועלען זיך מוזען אַליין אויסהאַלטען און וועגען דעם, אַז דעם קאָמענדאַנט פון דער הויפּט-פּאָליציי וועט קענען געבען דימיסיע נאָר דער מלוכה-פרעזידענט.

פראצעס געגען צענטערשווערס מערדער

וואַרשאַ, 3. (טעלעפאָניש) היינט האָט זיך אָנגעהויבען דער פּראָצעס געגען די מערדער פון יובילער צענטערשווער, אַלע אָנגעקלאָגטע ציהען איצט צוריק זייערע ערקלערונגען אין אויספאָרשונגס אַמט, וואו זיי האָבען זיך מודה געווען אין בעגעהן דעם מאָרד, אַלע ערקלערען, אַז זיי האָבען זיך מודה געווען צוליב דעם וואָס זיי זענען אויף אַ שרעקליכען אופן געפייניגט געוואָרען.

דער פּראָצעס וועט דויערען 3 טעג.

מאַשין-מצות

ווערט געבאַקען אַלע טאָג פרישע און דינע ווי אויך מצה-מעהל, אייער-פערפעל און סוכאַרקעס לויט קאַרלסבאַדער סיסטעם

מיר עמפּפעהלען צו יעדער צייט אונזער בוט-בע קאָנטע און פרישע געבעקענע פון אונזער איבעראַל בעוואוסטער צוקערניע

נ. וויינבערג

38 פּיעטריקאָווער 38 טעל. 143-82

אָבאָרט צו שלאָפען

פאַר 2 אָנשטענדיגע יונגעלייט, איז אָבצוגעבען. צו ערפאַהרען פּיעטריקאָווער 33 אויפ'ן 2. הויף, פאַרטער.

לעכער

ווערען אויסגענעהט ביי נאַרדמאַן ציגעלגאַס 29

„הזמיר" יור. טעאַטער-סטודיע | „הזמיר" אַל. קאָשציושקי 21 יור. טעאַטער-סטודיע | „הזמיר" יור. טעאַטער-סטודיע

פרייטאַג, ד. 5, שבת, ד. 6, זונטאַג, ד. 7 דעצ. ד. י., 9 אָוונד

פייערליכע פּרעמיערע!

„אין פּאַריש אויף דער קייט"

(אַ חלום פון אַ קלויזניק)

דראַמע אין 3 אַקטען פון י. ל. פּרץ.

אינסצעניזאַציע און רעזשי—אידעס. מוזיק-הענעך קאָן. דעקאָר. און קאָסטיומען—יצחק ברוינער. פּלאַסטיק און טאַנץ—איזא האַרארי.

בילעטען שוין צו בעקומען ביי דער קאַסע פון „הזמיר".

די גרויסע פראָטעסט-אַקציע

געגען דער געפּלאַנטער העכערונג פון דירה-געלד

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש) היינט איז אַ דעלעגאַציע פון לאָקאַטאָרען-פעראיין געווען ביים מיניסטער פון עפענטליכע אַרבייט און איהם איבערגעגעבן די פּראָטעסט-מעמאָריאַל געגען העכערן דאָס דירה-געלד, אַ חוץ דעם וועלען זונטאָג אין וואַרשאַ פאָרקומען אַ רייהע פּראָטעסט-מיטינגען געגען די געפּלאַנטע העכערונג פון דירה-געלד.

פון זיכערע קוועלען דערוויסען מיר זיך, אַז דער פּראָיעקט איז שוין אינגאַנצען פערטיג, אין אַלגעמיין וועט דאָס דירה-געלד געהעכערט ווערן מיט 80 פּראָצענט, דעם 1 מערץ וועט די העכערונג בעטרעפען 25 פּראָצענט און דאַן יעדעס קוואַרטאַל ווייטערדיגע 25 פּראָצענט.

נייער שלעזישער סיים

ווערט צונויפגערופען נאָך אין חודש דעצעמבער

קאַטאָוויץ, 3. (ספּ. טעל) דער נייער שלעזישער סיים וועט צונויפגערופען ווערען שוין אין דער ערשטער העלפט פון חודש דעצעמבער. די ערשטע זיצונג וועט פיהרען דער עלטסטער דעפּוטאַט טעאָפיל רוזשאַנסקי.

אויף דער ערשטער זיצונג פון סיים וועט אויסגעוועהלט ווערען דער מאַרשאַלעק. קאַנדידאַטען אויפ'ן דאָזיגען אַמט זענען: דער ביזאיצטיגער מאַרשאַלעק וואָלני פון קלעריקאַלען בלאָק און אַדוו. דאָמבראָווסקי פון רעגירונגס-בלאָק.

פראַנצויזישע רעגירונג אָהן בריאַנ'ען

זאָל געשאַפען ווערען דורך פּואַנקאַרע

פּאַריז, 3. (ספּ. טעל.) דאָס פּאָליטישע לעבען אין פראַנקרייך געפינט זיך איצט אונטער'ן פּראַגע־צייכען, צי וועט טאַרדיעס קאַבינעט דעמיסיאָנירען אָדער וועט זיך דערהאַלטען ביז ווייטער מאַכט.

דעציידירענד וועט זיין די מאָרגענדיגע זיצונג פון סענאַט, אויף וועלכער ס'וועלען בעטראַכט ווערען אַ רייהע אינטערפּעלאַציעס פון סענאַטאָרען, ס'איז זיכער אַז מ'וועט שטעלען די פּראַגע וועגען צוטרוי.

הינטער די קוליסען האָט מען דערוויייל ווייטער גערעדט וועגען פּואַנקאַרעס קאַנדידאַטור, מ'רעדט אויך שטאַרק, אַז פּואַנקאַרע וועט שאַפען אַ קאַבינעט אָהן בריאַנען.

דייטשע רעגירונג פאָדערט פון דער פעלקער-ליגע

צו שטעלען אויף דער טאָג-אָרדנונג די פּראַגע פון דער דייטשער מינדערהייט אין אויבערשלעזיע

בערלין, 3. (טו) די דייטשע פּראָטעסט־נאָטע וועגען די געשעהענישען אין אויבערשלעזיען איז היינט פערעפענטליכט געוואָרען. די נאָטע ווענדעט זיך קודם-כל צום גענעראַל-סעקרעטאַר פון פעלקער־בונד דרומאַן מיט אַנ'אָנווייזונג, אַז אין פּויליש אויבערשלעזיען זענען די לעצטע צייט פאָרגעקומען גוואַלטאַטען געגען דער דייטשער מינדערהייט, וואָס איז געגען אַלע אונטערגעשריבענע טראַקטאַטען, די דייטשע רעגירונג מאַכט דערויף אויפמערקזאַם דעם פעלקער־בונד און בעט דעם גענעראַל־סעקרעטאַר, אַז ער זאָל די פּראַגע שטעלען אויף דער טאָג־אָרדנונג פון דער נאָהענטסטער זיצונג פון פעלקער־בונד־ראַט.

די נאָטע אַליין פערנעהמט 18 זייטען מאַשין־שריפט מיט פּוילישע פּלאַקאַטען בעת די וואַהלען און פערשידענע אַנדערע דאָקומענטען.

פּראָצעס פון דער „אינדוסטרי־פּאַרטיי" אין מאָסקווא

ווייטערדיגע ערקלעהרונגען פון די בעשולדיגטע

מאָסקווע, 3. (ספּ. טעל.) דער פּראָצעס פון די אָנגעקלאָגטע פון דער „אינדוסטריע־פּאַרטיי" דויערט ווייטער, דער טריבונאַל איז צוגעטרעטען אויפצוקלערען די שפּיאָנאַזש־טעטיגקייט און ווירט־שאַפטליכען און מיליטערישען געביט, ווי אויך די צוגרייטונג פון דער דיווערסיע־אַקציע.

דער אָנגעקלאָגטער פּראָפ. ראַמזין האָט ערקלערט, אַז די רעזומע פון דער ווירטשאַפטליכער לאַגע פון סאָוויעט־רוסלאַנד איז פאָרגעשטעלט געוואָרען דער אינדוסטריע און האַנדעלס־קאָמיטעט אין פּאַריז.

אין צוזאַמענשטעלען דעם דאָזיגען בעריכט האָבען אַנטיילגענומען אַ רייהע מיטגלידער פון דער אינדוסטריע־פּאַרטיי. די בעשולדיגטע לאַריטשעוו, קאַליניקאָוו און טשאַרנאָווסקי האָבען בעשטעטיגט ראַמזינס ערקלערונגען.

פּויליש-ענגלישע קאָנפערענץ

וועגען אַ קוילען-אָפּמאַך

לאָנדאָן, 3. (טו) אין לאָנדאָן זאָל בקרוב פאָרקומען אַ קאָנפערענץ פון פערטרעטער פון דער פּוילישער רעגירונג מיט'ן ענגלישען קוילען־מיניס־טעריום וועגען אַנ'אינטערנאַציאָנאַלען קוילען־אָפּ־מאַך. דער „דיילי־העראַלד" טיילט מיט, אַז בעת די דאָזיגע בעראַטונגען וועט קודם־כל בעהאַנדעלט ווערען די פּראַגע פון דער אַרבייטס־צייט אין די קוילען־גרובען.

בעריכט פון דער כותל-מערבי-קאָמיסיע ווערט איבערגעשיקט

צו דער ענגלישער רעגירונג

גענף, 3. (יט"א טעלעגראַפיש) דער מיטגליד פון דער אינטערנאַציאָנאַלער כותל־מערבי־קאָמיסיע באַרטה האָט ערקלערט דעם פאָרשטעהער פון יט"א, אַז נאָך אַנ'אַרבייט פון 3 טאָג האָט די קאָמיסיע פערענדיגט איהר בעריכט, אין 10 טעג אַרום וועט דער בעריכט איבערגעשיקט ווערען צו דער ענג־לישער רעגירונג.

מלוכה - בעאַמטע בעקומען 15 פּראָצענט הוספה

וואַרשאַ, (טעלעפאָניש) ס'איז ערשינען אַ פעראָרדנונג, אַז אַלע מלוכה בעאַמטע בעקומען אַ הוספה אין דער הויך פון 15 פּראָצענט.

ווייטערדיגע אונרוהען פון סטודענטען-כוליגאַנעס אין רומעניען

בוקאַרעשט, 3. (יט"א טעלעגראַפיש) די אומרוהען אין גאַלאַץ וואָס ס'רופען אַרויס די רו־מענישע סטודענטען דויערען ווייטער. די סטודענטען טעראָריזירען די דורכגעהער און פערטשעפּען אויך נישט יודען, זיי האָבען צושלאָגען אַ שאָפער, וואָס האָט זיי נישט געוואָלט פיהרען בחנם, אַ בעאַמטען פון אַ שיף, וואָס האָט זיי נישט געוואָלט אַרויס־לאָזען אָהן געלד, בעליידיגט דעם פּראָקוראָר פון געריכט.

דער ריכטער וואָס האָט זיי געמשפּט האָט ער־קלערט די סטודענטען, אַז פון נאַציאָנאַלען שטאַנד־פּונקט פיהרען זיי אַ וויכטיגע אַקציע, וואָס איז זעהר סימפּאַטיש מ'דאַרף אָבער זיין העפליכער. די כוליגאַנס זענען בעשטראָפט געוואָרען צו 1000 לעי (50 זלאָטעס).

אין דריילאָ האָבען די סטודענטען אַרויסגערו־פען עקסצעסען, די אָנגעקומענע פּאָליציי האָט די אָרדנונג צוריקגעשטעלט.

40 מיליאָן טאָן תבואה

ווערען פערטיילט אומזיסט די אַרבייטסלאָזע אין אַמעריקע

וואַשינגטאָן, 3. (ספּ. טעל.) געכטען האָט קאָנגרעס אָנגענומען אַ פאָרשלאָג, וועלכער פערפליכטעט די רעגירונג צו פערטיילען אומזיסט צווישען די אַרבייטסלאָזע 40 מיליאָן טאָן תבואה.

די אַקציע זאָל אַדורכגעפיהרט ווערען מיט דער הילף פון אַ רייהע עפענטליכע און פּריוואַטע וואָילטעטיגקייטס-אינסטיטוציעס.

דער רעזערוו תבואה, וואָס ווערט איצט פער־טיילט צווישען די אַרבייטסלאָזע איז ענטשטאַנען אויף דעם אופן, אַז אַמעריקאַ האָט בעשלאָסען צו קומען צו הילף די הונגער-ליידענדע בעפעל־קערונג אין כינאַ. דער דאָזיגער פּלאַן איז נישט רעאַליזירט געוואָרען און די זאַפּאַסען ווערען איצט פערטיילט צווישען די אַרבייטסלאָזע.

די „בריסקער" ווערען ביסלעכ-ווייז בעפרייט

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש) נאָכדעם ווי ס'זענען נעכטען בעפרייט געוואָרען פון טיורמע אויף קויציע די דעפּוטאַטען באַרליצקי און פּאָפּיעל, זענען נאָך פון די בריסקער אַרעסטאַנטען געבליבען אין תפיסה: די דעפּוטאַטען דיבואַ און טשאַלקאַש (פּ. פּ. ס.), באַגינסקי („וויזוואָלעניע"), סאָוויצקי („סטראָניצטוואָ כלאָפּסקיע") קאַרפּאַנטי (כ. ד.) און קוויאַטקאָווסקי.

פון אוקראַינישע דעפּוטאַטען זענען נאָך אַרעסטירט: ד"ר לעוויצקי, ד"ר מאַקאַרושקאַ, קאַכאַן, קוזיק, יאַוואָרסקי, פּאַליעוו, צעלעוויטש, קאַהוט, לעשטשינסקי, ד"ר בלאַשקעוויטש און גלח טאַטאָמיר.

שבת זאָלען אויך בעפרייט ווערען אויף קויציע די דעפּוטאַטען דיבואַ, טשאַלקאַש און קאַרפּאַנטי. ווי מ'גיט איבער פון נ. פּ. רישע קרייזען אין דעם. פּאָפּיעל אין בריסק אינגאַנצען גראָה געוואָרען און ליידט אויפ'ן האַרץ.

א 22-יעהריג מיידעל — א מערדערין

זי האָט דערשטאָכען אַ יונגערמאַן אויף די גאַסען אין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 3. (טעלעפאָניש) נעכטען 1 בייי־נאַכט איז אַ געזעלשאַפט פון עטליכע מאַנספּער־שוינען אַרויסגעגאַנגען פון רעסטאָראַן „מוזאַ" אויף מאַקאָטאָווער 73, צווישען זיי האָט זיך געפונען דער 22-יעהריגער שאָפער באָלעסלאַוו דאָמבראָווסקי.

אויף עק פון פּלאַץ „טושעך קושיזשי" איז פּלוצלינג צו דאָמבראָווסקי צוגעלאָפען אַ יונגע פרוי און איידער אימיצער האָט זיך בעוויזען צו אָריענ־טירען, האָט זי איהם אריינגעשטאָכען אַ גרויס קיכען-מעסער אין דער ברוסט. דאָמבראָווסקי איז געפאַלען אַ טויטער אויפ'ן אָרט. די מערדערין איז אַרעסטירט. זי הייסט זאָפיאַ קראַסנאָדעמבסקאַ, 22 יאָהר אַלט. זי האָט זיך אָפּגעזאָגט צו געבען וועלכע ס'איז ערקלערונגען. מ'רעכענט, אַז דאָס איז אַ נקמה-אַקט.

טומעל אין פּשעמישלער טורמע

לעמבערג, 3. (טעלעפאָניש) צוליב דעם וואָס אין אַ קאַמער פון דער פּשעמישלער טיורמע, אין וועלכער כ'האָבען זיך געפינען 22 קאָמוניסטען, האָט מען אַריינגעזעצט 3 קרימינעלע פערברעכער, איז ענטשטאַנען אַ שרעקליכער טומעל צווישען די אַרע־סטירטע קאָמוניסטען, זיי האָבען אויסגעבראָכען די טיר פון דער קאַמער און אַרויס אין קאָרידאָר און אָנגעהויבען ברעכען דאָס מעבעל, ס'איז אַרויס־גערופען געוואָרען פּאָליציי, וועלכע האָט צוריקגע־שטעלט די אָרדנונג.

אין דער ענגלישער טעקסטיל-אינדוסטרי

זאָל אויסברעכען א שטרייק

לאָנדאָן, 3. (אטע) אין דער ענגלישער טעק־סטיל־אינדוסטריע איז ענטשטאַנען אַ קאָנפליקט, די פאַבריקאַנטען האָבען פאָרגעשלאָגען, אַז די וועבער זאָלען בעדינען מעהר שטוהלען ווי ביז איצט און דערפאַר וועט זייער לוין עטוואָס געהעכערט ווערען, דער פּראָפעסיאָנעלער פעראיין פון די אַר־בייטער האָט נעכטען אָפּגעוואָרפען די פאָדערונג פון די פאַבריקאַנטען, די פאַבריקאַנטען האָבען ער־קלערט, אַז זיי וועלען מוזען אויספיהרען צוליב דעם רעכענט מען זיך מיט דער מעגליכקייט פון אַ שטרייק אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע.

קאָנסום

ביליגער „ווידזעוועער מאַנופאַקטור"

54 ראַקיטשינער 54

עמפּפעהלט אייגענע סחורות, זאָווי פון אַנדערע ערשטקלאַסיגע פאַבריקען

צו געבויטע פאַבריקס-פּרייזען

רעשטלעך, סעקונדא, בראַקען, באַרכאַנען, פּלאַנעלקעס און אַנדערע ווידזעווער סחורות

דאַמען-וועש

מענער-וועש

וואָלענע דאַמען-סחורות

וואָלענע מענער-סחורות

זיידען-וואַרען גרויס אויסוואַ.

העלוועטען

שטרימף fil d'Ecosse און זיידענע

שקאַרפּעטען

הענדשקעס

שיך

באָטען און קאַלאָשען

זעמטליכע גאַלאַנטעריע-וואַרען

מענער-אַנציגער

מענער-פּאַלטענס

וואָלענע טיכלעך

קאָלאָניאַל-וואַרען

דערנעהרונגס-וואַרען

דאָס קויפען פערפליכטעט נישט

מיר בעטען די ג' קונדשאַפט צו בעזוכען אונזער ניי-ערעפענטען, דעם רייך-פערזעהענעם קאָנסום

ראַקיטשינער 54, צופאַהר מיט די טראַמוואַיען 10 און 16

Dr. MAZUR

צוריקגעקעהרט.

DR. MED. H. LUBICZ

ספּ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקי־

בעהמט ווידער אָן

אויף צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 141-32

עמפּפאַנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 זונטאָג און יו"ט 9–1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל.

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאדז. 4 דעצעמבער 1930

דער פּלאַן צו העכערן דאָס דירה־געלד

די ידיעה וועגן דעם פּלאַן, צו העכערן גאָר געוואַלדיג דאָס דירה־געלד צוליב בוי־צוועקן, האָט אַרויסגערופען אַנ׳אויסערגעוועהנליכען שטורעם אין גאַנץ פוילען, ס׳דערנערווירען זיך שכנים און באַלעבאַטים צוגלייך, ווייל די דאָזיגע רעפאָרם איז מסוגל אַרויסצורופען אַ גאַנצע איבערקעהרעניש אין די דירה־פערהעלטענישען, אַז איבערקעהרעניש, וואָס וועט אויך אין אַ גרויסער מאָס שעדיגען די אינטערעסען פונ׳ם באַלעבאָס.

אין דער אמת׳ן גלויבט זיך גאָרנישט, אַז אין די רעגירונגס־קרייזען זאָל מען מיינען ערנסט, שוין איצט צוטרעטען צו פערווירקליכען די דאָזיגע גרויסצוגיגע רעפאָרם. אַזאַ גרויסע העכערונג פון דירה־געלד בעטייט דאָך פאַקטיש אַ קאַרדינאַלער שנוי אין אונזער לעבען־סטאַנדאַר, וועלכער באַזירט דער עיקר אויף דער אַלגעמיינער ביליגקייט און קנאַפקייט פון הוצאה.

אַוודאי איז אַ נידעריגער לעבען־סטאַנדאַר נישט קיין מעלה פאַר אַ מלוכה, ווייל ער פערשטעלט דעם וועג צו די פערשידענסטע דערגרייכונגען פון ציוויליזאַציע אין אַ לאַנד, וואו די דורכשניטליכע וואָך־הוצאה ביי דער בעפעלקערונג בעטרעפט אַ דריי־פיר דאָלאַר און אפשר נאָך ווייניגער, קען מען נישט מעכאַניזירען די מלאכה, די אַגריקולטור, ענטוויקלען די אינדוסטריע, פלאַסטערן וועגען „, בויען באַהנען, איינפיהרען מעכאַנישע קאָמוניקאַציע און טאַקע אויך בויען וואוין־הייזער. אין אַזאַ לאַנד קען מען נאָר לעבען פון האַנד אין מויל און נוצען דערהויפּט די אייגענע אינערליכע פּראָדוקטען און פּראָדוקציע, וואָס קאָסט ביליג.

דאָס לעבען האָט אַפילו בעוויזען, אַז אין די לענדער מיט אַ הויכען לעבען־סטאַנדאַר, וואו די מעכאַניזאַציע האָט שוין דערגרייכט דעם קולמינאַציע־פונקט, האָבען ווידער אויסגעבראָכען עקאָנאָמישע קאַטאַסטראָפעס, וועלכע האָבען געבראַכט צו אַרבייטסלאָזיגקייט און שרעקליכער נויט.

אָבער ביז פוילען זאָל דערגרייכען צו יענער הויכער מדרגה, קען זי נאָך, און מוז זיך הויבען און הויבען, כדי צו מאַכען צוגענגליך פאַר דער בעפעלקערונג די קניגים פון דער מאָדערנער ציוויליזאַציע און מאַכען דאָס לעבען בעקוועמער און אנגענעהמער.

דערצו מוז אַוודאי די מלוכה שטרעבען מיט אַלע מעגליכקייטען און אויף דער נייער רעגירונג, וועלכע האָט בעקומען ביי די לעצטע וואַהלען אַ פעסטע מאַכט, דאַרף מען טאַקע לייגען אַ סך האָפענונגען אין אָט דעם פּרט.

אָבער דער וועג צום דאָזיגען ציל איז זעהר אַ לאַנגער און הויבט זיך אָלענפאַלס נישט אָן פון אַ פלוצימער שפּרונג־אַרטיגער העכערונג פון דירה־געלד פאַר דער שטאָטישער בעפעלקערונג, וואָס איז שוין אַזוי אויסגעליידיגט, ממש רואינירט, דורך די איבערמעסיגע שטייערן, וואָס ס׳איז דורך אונזער רעגירונג גופא שוין לאַנג אנערקענט געוואָרען.

ווי אַזוי קען אָרימקייט פערוואַנדעלט ווערען אין רייכטום און שפע? ווי אַזוי קען מען פון ליידיגע קעשענעס שעפּען נאָכמעהר גרויסע סומעס אויף צוועקען פון גראַנדיעזע אינוועסטיציעס? פונוואַנען זאָל דער פעראָרימטער בירגער נעהמען די פרישע מיליאָנען צו פערזאָרגען דעם עתיד פון זער מלוכה, אויב ער קען בשום אופן נישט צונויפלייגען אַנ׳עק מיט אַנ׳עק ביי די טאָג־טעגליכע ערשטע נויטווענדיגקייטען?

דער וועג איז אַ פערקעהרטער. ס׳מוזען אַריינגעפיהרט ווערען אין לאַנד אַריין שטראָמען פון אויסלענדישע קאַפּיטאַלען, געשאַפען ווערען סטאַבילע אַרבייטס־מעגליכקייטען, וועלכע זאָלען העכערן די פערדינסטען, דער לעבען־ניוואָ דאַרף געהעכערט ווערען פון אינעווייניג, פון אייגענער הרחבה פונ׳ם נאַטירליכען מענשליכען דראַנג צו בעקוועמליכקייטען, צו פערבעסערונגען און פערשעהנער־וועגען.

ערשט דעמאָלט קען דאָס געזעץ קומען און באַמירען די פערהעלטענישען פון לעבען לויט די ניי־געשאַפענע בעדינגונגען, אָבער דורך אויסערליכען צוואַנג און דורך מיניסטעריאַלע פעראָרדענונגען איז נאָך קיינער נישט געוואָרען העכער, ווי ער איז.

דער פּוילישער לאָקאַטאָרען־שוץ איז געשאַפען געוואָרען נישט דורך עמיצענס אַ קאַפּריז, נאָר איז אַרויסגערופען געוואָרען דורכ׳ן לעבען. אויף וויפיל די לעבען־פאָרמען האָבען ביי אונז זיך סטאַבילזירט, איז דער דאָזיגער געזעץ ביסלעכווייז מאָדיפיצירט געוואָרען אין צופּאַסונג צום לעבען. דאָס איז געווען נאַ־

דער איצט געפּלאַנטער סאַלטאָ־מאָרטאַלע איז אָבער אומנאַטירליך, און מ׳קען דערביי ברעכען דעם קאָפּ.

ס׳גלויבט זיך נישט, אַז אַזוי זאָל עס טאַקע זיין.

פ. ק.

—=][:0:][=—

עבר־הירדן פאָדערט אַ ווירקליכען פּאַרלאַמענט

ירושלים, (יט״אַ) פון אמאן, דער הויפּטשטאָט פון עבר־הירדן, ווערט מיטגעטיילט, אַז דער ראַטיגער לעגיסלאַטיוו־ראַט האָט אָנגענומען אַ רעזאָלוציע, אין וועלכער דער עמיר אבדולאה ווערט אויפגעפאָדערט איינצופיהרען אין לאַנד אַ ווירקליכען פּאַרלאַמענטאַרישען רעזשים מיט אַ רעגירונג, וואָס זאָל זיין פעראַנטוואָרטליך פאַר׳ן פּאַרלאַמענט, אנשטאַט דעם איצטיגען לעגיסלאַטיוו סיסטעם, אין וועלכען די רעגירונג איז נישט אָפּהענגיג פון פּאַרלאַמענט.

דער פאָטער פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע

דער אַלטער באַראָן ראָטשילד און ארץ־ישראל

(קאָרעספּאָנדענץ פון פּאַריז צום „נייעם פאָלקסבלאַט")

אין דער לעצטער צייט רעדט מען זעהר פיל וועגן דעם אַלטען באַראָן ראָטשילד. אין משך פון לאַנגע יאָהרען האָט זיך „דער פאָטער פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין ארץ־ישראל" געהאַלטען גאַנץ שטיל און רוהיג האָט געטון זיין פּראַקטישע קאָלאָניזאַטאָרישע אַרבייט אין א״י. איז שטענדיג געווען גרייט מאָראַליש און מאַטעריעל צו שטיצען יעדע גוטע און נוצליכע אונטערנעהמונג, וואָס איז געווען פערבונדען מיט׳ן א״י־אויפבוי, — ער האָט זיך אָבער קאַטעגאָריש אָפּגעזאָגט אין אַ וועלכער נישט איז פאָרם צו פיגורירען אויף דעם פּאָליטישען געביט.

דאָס איז שטענדיג געווען נישט ריכטיג. מענשען, וואָס שטעהען נאָהענט צו באַראָן ראָטשילד, האָבען שטענדיג געזאָגט עדות וועגען דעם. אויף וויפיל ער פערפאָלגט און נעהמט זיך צום האַרצען אַלע פּאָליטישע געשעהענישען אינ׳ם ציוניזם אין די פיהרענדע יודישע קרייזען אין פּאַריז איז גוט בעקאַנט, אַז באַראָן ראָטשילד האָט עטליכע מאָל איינגעלאַדען צו זיך ציוניסטישע פערזענליכקייטען פון פערשידענע גרופּירונגען, און ער האָט ביי זיך אינפאָרמירט וועגען זייערע פּראָגראַמען און פּלענער, געפּרובט אויף זיי צו ווירקען, כדי צו שאַפען אַנ׳איינהייטליכען ציוניסטישען פראָנט, און בעזונדערס אין די לעצטע חדשים, בעת די פּאָליטישע לאַגע פון דעם א״י־אויפבוי איז געוואָרען זעהר קריטיש, האָט באַראָן ראָטשילד זיין גאַנצע אויפמערקזאַמקייט געווידמעט די פּאָליטישע פּראָבלעמען פון דער ציוניסטישער זאַך. כמעט יעדען טאָג האָט ער קאָנפערירט מיט פערשידענע ציוניסטישע פּערזענליכקייטען, איז געשטאַנען אין אַ שטענדיגען שריפטליכען און טעלעפאָנישען קאָנטאַקט מיט לאָנדאָן און האָט אָפען און קאַטעגאָריש אַרויסגעזאָגט זיינע מיינונגען וועגען דער אינער־פּאָליטישער און אויסער־פּאָליטישער לאַגע אינ׳ם ציוניזם. עס איז כדאַי צו בעמערקען, אַז באַראָן ראָטשילד שיקט קיינמאָל נישט זיינע בריף דורך פּאָסט. זיינע בריף ווערען שטענדיג געבראַכט דורך ספּעציעלע שלוחים. און די בריף זענען קיינמאָל נישט געחתמ׳עט דורך איהם — זיי טראָגען בכלל קיין שום חתימה נישט. זיי ווערען נאָר געשריבען אויף באַראָן ראָטשילדס אַ בלאַנק. און אויב דער אַדרעסאַט האָט געוויסע ספקות אין דעם, אַז דער בריף שטאַמט באמת פון באַראָן, טעלעפאָנירט ער, אָדער ער פרעגט טעלעגראַפיש אָן און בעקומט אַנ׳ענטשפּרעכענדע בעשטעטיגונג.

פון די אַלע בריף, וואָס באַראָן עדמונד ראָטשילד פלעגט אין די לעצטע חדשים שרייבען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער היינטיגער פּאָליטישער לאַגע אינ׳ם ציוניזם, איז פערעפענטליכט געוואָרען און איז בעקאַנט דעם גרויסען עולם נאָר זיין בריף צו ד״ר ווייצמאַן, וואָס איז פּובליקירט געוואָרען אין „טיימס". אין דעם בריף זענען פערהאַן צוויי ווערטער, וואָס האָבען זייער געשיכטע. אין דעם בריף רעדט באַראָן ראָטשילד וועגען דער ציוניסטישער קאָלאָניזאַציע אין ארץ־ישראל ווי וועגען „אונזער זאַך". די דאָזיגע צוויי ווערטער זענען אַריינגעטראָגען געוואָרען אין דעם טעקסט פון דעם בריף ערשט נאָך אַ לענגערען „בירגער־קריג" אין באַראָן ראָטשילדס סביבה. ווי בעקאַנט, זענען זיינע נאָהענטסטע מיטאַרבייטער אויפ׳ן יודישען געביט, די פּאַקטישע אָנפיהרער פון דער „פּ.י.ק.א.", נישט קיין ציוניסטען און נישט קיין גרויסע פריינד פונ׳ם ציוניזם. זיי בעמיהען זיך כסדר דורכצופיהרען אַ גרעניץ צווישען דער אַרבייט פאַר ארץ־ישראל, וואָס ווערט געפיהרט דורכען באַראָן ראָטשילד פון דער פּ.י.ק.א., און דער ריין־ציוניסטישער קאָלאָניזאַציאָנס־אַרבייט. די ווערטער „אונזער זאַך", וואָס אידענטיפיצירען דעם באַראָן ראָטשילד מיט׳ן ציוניזם, זענען דעריבער שטאַרק נישט געפעלען אייניגע פון זיינע נאָהענטע מיטאַרבייטער. זיי האָבען זיך בעמיהט די ווערטער אויסצומעקען. דער אַלטער באַראָן האָט אָבער נישט דערלאָזט, ער האָט אונטערגעשריבען, אַז אין דער איצטיגער שווערער צייט איז די ציוניסטישע זאַך זיי׳ן זאַך, און אַז ער שרייבט די ווערטער מיט אַ כוונה, גאַנץ בעוואוסטזיניג.

נישט קוקענדיג אויף זיין טיפען עלטער (80 יאָהר) רעאַגירט באַראָן עדמונד זעהר ליידענשאַפטליך און טעמפּעראַמענטפול אויף אַלע פּאָליטישע געשעהענישען, וואָס זענען פערבונדען מיט׳ן ציוניזם. ווי מ׳גיט איבער פון אינפאָרמירטע קרייזען, טראָגט ער זיך אַרום מיט׳ן געדאַנק אָנצוקלאָגען די ענגלישע רעגירונג פאַר דעם אינטערנאַציאָנאַלען האַגער טריבונאַל, — אַפילו דאַן, אויב דאָס וועט נישט פון די יודישע אַגענץ אַלס אַזעלכע. ער בעשטעהט אויף דעם, אַז די פּאָליטישע אַרבייט אין גענף זאָל פערשטאַרקט ווערען. ער שטיצט אַקטיוו דעם פּאָליטישען פאָנד פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. די פופציג יאָהר, וועלכע באַראָן עדמונד ראָטשילד האָט געווידמעט דער ארץ־ישראל אַרבייט, האָבען אין קיין שום מאָס נישט אָפּגעשוואַכט זיין ליידענשאַפטליכען אינטערעס פאַר דער ציוניסטישער זאַך.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז כדאי פעסטצושטעלען ווער איז אייגענטליך געווען דער יעניגער כשוף־מאַכער, וואָס האָט פעראינטערעסירט באַראָן ראָטשילד מיט ארץ־ישראל, וואָס האָט איהם אַריינגעצויגען אין דער גרויסער אַרבייט פאַר׳ן ארץ ישראל אויפבוי.

וועגען דעם זענען פערהאַן די פערשידענסטע השערות.

אייניגע בעהויפּטען, אַז דער ערשטער האָט געוואונען באַראָן ראָטשילד פאַר דער ארץ־ישראל זאַך דער בעקאַנטער ענגלישער פילאַנטראָפּ און שריפטשטעלער לאָרענס אָליפאַנט, וועלכער האָט אַזוי פיל געטון פאַר די יודישע פּאָגראָם־פליכטלינגע, און וועלכער האָט שפּעטער זיך איינגאַנצען אָפּגעגעבען דער קאָלאָניזאַציע פון ארץ־ישראל. אַנדערע מיינען, אַז דאָס איז געווען דער אַרויסגעבער פון דעם „המגיד" דוד גאָרדאָן, וועמענס פּראָפּאַגאַנדע האָט צוגעצויגען די אויפמערקזאַמקייט פון באַראָן ראָטשילדס אַ נאָהענטען מיטאַרבייטער, מיכאל ערלאַנגער. עס איז אויך פערהאַן אַ מיינונג, אַז דעם געדאַנק פון יודישען אויפלעבונג אין א״י האָט ביי דעם באַראָן עדמונד אויפגעוועקט די „יודישע געשיכטע" פון גרעץ.

דאָס אַלץ זענען אָבער נישט מעהר ווי השערות. גענוי בעקאַנט איז אָבער, אַז די ערשטע פערזענליכקייטען, וועלכע האָבען אונמיטעלבאַר משפּיע געווען אויף באַראָן ראָטשילד אין דער ריכטונג פון א״י־קאָלאָניזאַציע, זענען געווען דער ביאַליסטאָקער רב, הרב שמואל מאָהילעווער, און דער קאָלאָניסט פון ראשון־לציון, יוסף פיינבערג. הרב מאָהילעווער איז געלונגען צו בעקומען ביי באַראָן ראָטשילד די הסכמה צו קאָלאָניזירען אין ארץ־ישראל אַ רייה יודישע משפּחות פון רוסלאַנד, וועלכע האָבען זיך שוין פריהער פערנומען מיט לאַנדווירטשאַפט, כדי צו שאַפען אַ מוסטער קאָלאָניע. אויב דער דאָזיגער עקספּערימענט וועט זיך איינגעבען, האָט דער באַראָן צוגעזאָגט פאָרטצוזעצען די קאָלאָניזאַציע אין אַ גרעסערען מאַסשטאַב, מיט עטליכע וואָכען שפּעטער איז אין פּאַריז אָנגעקומען יוסף פיינבערג. ער איז געקומען קיין פּאַריז, כדי דאָ צו רעאַליזירען אַ הלוואה פאַר די קאָלאָניסטען פון ראשון־לציון, וועלכע זענען דאַן געווען אין אַ מוראדיגער קריטישער לאַגע. אַ דאַנק דער השתדלות פון הרב צדוק כהן איז אויך פיינבערגען געלונגען צו בעקומען אַנ׳אודיענץ ביי באַראָן ראָטשילד, וועמען ער האָט אין די שוואַרצסטע פאַרבען געשילדערט די פערצווייפעלטע לאַגע פון די קאָלאָניסטען אין ראשון־לציון. דער באַראָן איז געוואָרען גערירט און האָט צוגעזאָגט צו העלפען די פּיאָנערען פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין ארץ־ישראל. ער האָט זיך אָבער נישט בעגרעניצט מיט דער הילף נאָר פאַר ראשון־לציון גופא און האָט ביסלעכווייז אָנגעהויבען זיך אַריינצוציהען אין דעם גאַנצען קרייז פון די א״י־אינטערעסען.

י. שעכטמאַן.

די וואַהלען און די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען

אין אַנ׳אַרטיקעל א. נ. „די וואַהלען אין די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען" ווייזט אויף דער הויפּט אָרגאַן פון דער סאַנאַציע „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ", אַז איינער פון די גרעסטע ערפאָלגען פון דער נאָך־מאַי־רעגירונג איז די ענדערונג, וואָס איז פאָרגעקומען אין די שטימונגען פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען. דער בלאָק פון די מינדערהייטען איז נישט צושטאַנדגעקומען צוליב דעם, וואָס די יודען און די דייטשען האָבען געקריגען ספקות מכוח דער לאָיאַלקייט פון געוויסע אוקראַאינער גרופּען, לגבע דער פּוילישער מלוכה.

„אָט די ספקות פון די יודען און דייטשען האָבען זייער ווערט און זייער אויסדרוק. נאָך מיט עטליכע יאָהר צוריק וואָלט דאָס רעכענען אויף זיי מצד דער רעגירונג און מצד דער פּוילישער געזעלשאַפט געווען אַ טרוים פון אַנ׳אָפּגעהאַקטען קאָפּ".

„איצט בעאָבאַכטען מיר אַ פולשטענדיגען צוזאַמענברוך פון פריהער איינהייטליכען פראָנט און אַ פולשטענדיגע ענדערונג אין די שטימונגען צווישען די געזעלשאַפטען פון די בעזונדערע מינדערהייטען....

„די אידעע פון לאָיאַלער און שעפערישער צוזאַמענאַרבייט פאַר דעם וואויל פון דער רעפּובליק איז דאָקומענטירט געוואָרען דורך דער אַנוועזענהייט פון פאָרשטעהער פון די מינדערהייטען אויף די ליסטעס פון אומפּאַרטייאישען בלאָק און איז בעשטעטיגט געוואָרען דורכדעם, וואָס הונדערטער טויזענדער שטימען זענען מאַסענווייז אָפּגעגעבען געוואָרען אויף די דאָזיגע ליסטעס. דאָס איז נישט בלויז אַ וואַהל־ערפאָלג פון זיגרייכען בלאָק, נאָר אַ וויכטיגער געווינס פון פּוילישען מלוכה־געדאַנק.

די צייטונג ווייזט דאַן אָן אויף דעם פאַקט, וועלכען מיר האָבען שוין געהאַט געבראַכט, די אוקראַאינער אונדאָ איז גרייט פּרינציפּיעל צו ענדערן איהר שטעלונג צו דער רעגירונג; אַז דער אָרגאַן פון אונדאָ „דילאָ" זאָגט אָן די מעגליכקייט, אַז ד יאוקראַאינער זאָלען שטימען פאַר דעם בודזשעט און בכלל אַריבערגעהן צו אַ זאַכליכער שטעלונג לגבי דער רעגירונג.

צי ווערט עפּעס געטון צו בעקעמפען דעם אנטיסעמיטיזם?

א גרויסע יודישע דעבאַטע אין רומענישען פּאַרלאַמענט?

בוקאַרעשט, (יט״א) אין דער דעבאַטע איבער דעם ענטפער אויף דער טראָן־רעדע אין רומענישען פּאַרלאַמענט, האָט צוו. אַנד. גענומען ד דאָס וואָרט דער יודישער דעפּוטאַט ד״ר טעאָדאָר פישער, וועלכער האָט אין אַ לענגערער רעדע געגעבען אַנ׳איבערבליק איבער דער יודישער לאַגע אין לאַנד. דעפּ. פישער האָט פעסטגעשטעלט, אַז די האָפנונגען, וואָס די יודישע בעפעלקערונג האָט געלעגט אויף דער איצטיגער רעגירונג, האָבען זיך אַרויסגעוויזען פאַר לחלוטין אונבעגרינדעטע. די יודישע בעפעלקערונג האָט געגלויבט, אַז עס וועלען בעריקזיכטיגט ווערען די יודישע פּאָסטולאַטען אין הסכם מיט די פערפליכטענדע בעשטימונגען פון דער קאָנסטיטוציע און גלייכבערעכטיגונג פון אַלע בירגער. צי קאָן מען אָבער פעראיינבאַרען מיט די יסודות פון גערעכטיגקייט דעם פאַקט, וואָס די רעגירונג טאָלערירט, אַז אין לאַנד זאָל עקזיסטירען אַנ׳אָרגאַניזירטע בעוועגונג, וועלכע בעדראָהט די עקזיסטענץ פון דער יודישער בעפעלקערונג. עס דאַרף דערביי בעטאָנט ווערען, אַז די דאָזיגע בעוועגונג געניסט אַפילו פון דער אונטערשטיצונג מצד געוויסע אַמטען. מיט וואָס עלזאָ, אונטערשיידעט זיך די איצטיגע רעגירונג פון די נאַציאָנאַלע צאַראַניסטען פון די פריהערדיגע רעגירונגען? זייט דעם יאָהר 1922 פערנעהמען אַלע רעגירונגען אַ וואַקלדיגע שטעלונג לגבי די אַנטיסעמיטען. די קרוין פון דאָזיגען סיסטעם איז געווען די שרפה אין באַרשא.

ענטפערענדיג אויף פערשידענע צווישענרופען מצד אייניגע רומענישע דעפּוטאַטען, האָט ד״ר פישער פעסטגעשטעלט, אַז געוויסע שפּורען בעווייזען, אַז די שרפה אין באַרשא, בעת וועלכער אַלע יודען פון דער שטאָט זענען אַרויס אָרים און נאַקעט, איז כלל נישט געווען קיין צופעליג אומגליק. די יודישע בעפעלקערונג פון באַרשא האָט נאָך פריהער בעקומען דראָהונגען, אַז די שטאָט וועט ווערען אונטערגעצונדען.

אויף צו ענטפערען דעם דעפּ. פישער האָט גענומען אַ וואָרט דער אינערן־מיניסטער מאַדגעאַרו, וועלכער האָט ערקלערט: איך בעדויער זעהר די האַלטונג פון די ציוניסטישע דעפּוטאַטען אין פּאַרלאַמענט. עס ווערט אונז פאָרגעוואָרפען, דאָס מיר קוקען זיך צו גלייכגילטיג צו דער אַנטיסעמיטישער העצע. אַגיטאַטאָרען, אַנטיסעמיטען צי אַנדערע, וועלען אַזוי לאַנג בלייבען אויף דער פריי, כל־זמן זיי וועלען נישט בעגעהן שטראָפּבאַ[רע]... דאָס געריכט גיט אַרויס אַ בעפרייאונגס־אורטייל. האָט די רעגירונג דערצו נישט קיין עצה. זייט 10 יאָהר בעקעמפען מיר דעם אַנטיסעמיטיזם. אויב אין משך פון די צוויי יאָהר פון אונזער רעגירען מיט׳ן לאַנד, איז אונז נישט געלונגען אויסצוראָטען דאָס שלעכטע, דאַרף מען נישט פערגעסען, אַז די אונרוהען קומען פאָר אין אַנ׳אַטמאָספער, וואָס זענען פאַר זיי גינסטיג, דעריבער איז אַזוי שווער זיי צו פערטיליגען. די יעניגע, וואָס האָבען געשיקט קיין אויסלאַנד פאַלשע ידיעות, זענען בעגאַנגען אַ פעהלער, ווייל דאַדורך האָבען זיי אונז דיסקרעדיטירט. אונז איז אָבער זעהר שנעל געלונגען די דאָזיגע ידיעות אָפּצולייקענען.

נאָך דער רעדע פון מיניסטער האָט נאָכאַמאָל גענומען אַ וואָרט דעפּ. פישער, וועלכער האָט אויסגערעכענט אַ גאַנצע רייה יודישע פּאָסטולאַטען, הויפּטזעכליך אויפ׳ן געביט פון שול־וועזען, וועלכע זענען נישט בעפרידיגט געוואָרען. דעפּ. פישער האָט פערענדיגט זיין רעדע מיט אַנ׳ערקלערונג, אַז ער וועט שטימען געגען דעם ענטפער פון פּאַרלאַמענט אויף דער טראָן־רעדע.

—000—

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דירה-געלד טאר נישט געהעכערט ווערען

די שטעטישע איינוואוינער זענען נישט בכח אויסצוהאלטן די נייע לאסט

אינטערוויאו מיט וויצע-פרעזידענט ראפאלסקי

(2) ווי מיר האבן שוין געכטען מיטגעטיילט, זענען צו דער פערוואלטונגס-זיצונג פון פערבאנד פון די שטעט ארויסגעפאהרען וויצע-פרעזידענט ראפאלסקי און לאווניק א. יאעל. אויף דער דאזיגער זיצונג וועט צוו. אנד. בעטראכט ווערען דער פראיעקט וועגען העכערען דאס דירה-געלד, אין צוזאמענהאנג דערמיט האט אונזער מיטארבייטער געהאט א געשפרעך מיט וויצע-פרעזידענט ראפאלסקי, וועלכער האט דערצעהלט פאלגענדעס: דער פראיעקט פון מיניסטעריום זעהט פאר א הכנסה פון 250 מיליאן זל. א יאהר, וואס וועט איינגעמאנט ווערען דורכ'ן העכערען דאס דירה-געלד. ס'ווערט אויך פאראויסגעזעהען צו העכערען די שטייערן פון די נישט פערבויטע פלעצער.

דאס געזעץ אנערקענט דעם בוי-וועזען אלס הויפט-אינדוסטריע און דעריבער זאלען די ארבייטס שעהן ענטשפרעכט נארמירט ווערען די ארבייטס-צייט זאל פערלענגערט ווערען ביז אויף 10 און א האלבע שעה. וויצע-פרעזידענט ראפאלסקי האלט, אז ביי די היינטיגע ווירטשאפטליכע פערהעלטנישען קען די געזעלשאפט נישט בעלאסטעט ווערען מיט נייע 400 מיליאן שטייערן. די דאזיגע סומע דארף אפגעשפארט ווערען פונ'ם אלגעמיינעם מלוכה-ביו-דזשעט, די גרעסטע צאהל שטעטישע איינוואוינער, וואס צאהלען דירה-געלד לעבט פון לוין-ארבייט און זייערע ביודזשעטען זענען אזוי קליין, אז זיי וועלען די נייע לאסט נישט קענען איבערטראגען, און דעריבער — ערקלערט וויצע-פרעזידענט ראפאלסקי — וועט ער ארויסטרעטען געגען יענעם טייל פונ'ם פראיעקט, וואס זעהט פאר דאס העכערען דאס דירה-געלד. די נויטיגע מיטלען דארפען געשאפען ווערען פון אנדערע קוואלען, פון פינאנציעל-שטארקערע קרייזען און דאס ווערט אויפגע-נעבראכט אין די 11 טעזען, וועלכע וועלען מארגען שלאגען ווערען דעם צוזאמענפאהר. די לאסט וועט פאלען אויף די שטעט, דערפער, מלוכה און זעלבסט-פערוואלטונגען.

פאטענטען אויפ'ן יאהר 1931

ווי בעוואוסט, מוז מען ביז דעם 31-טען דע-צעמבער 1930 אויסקויפען פאטענטען אויפ'ן קו-מענדיגען יאהר. די פרייזען פון די פאטענטען, די קאטעגאריעס און דער אופן פון פאטענטען-אויס-קויף זענען געבליבען דיזעלבע ווי אין פערגאנגענעם יאהר. וועגען די דערלייכטערונגען בנוגע די קאטע-גאריעס פאר פערשידענע בראנזשען פאר'ן יאהר 1931 האבען מיר שוין געשריבען אויספיהרליך. די לעצטע טעג איז נאך אנגעקומען נאכטרעגליך א צירקולאר פון פינאנץ-מיניסטעריום וועגען דער מעגליכקייט אויסצוקויפען פאטענטען פון 3-טער קאטעגאריע פאר רעסטאראציעס און קאפע-הייזער. די אלגעמיינע בעדינגונגען זענען פאלגענדע: מען מוז אריינטראגען א בקשה ביז צום 15-טען דע-צעמבער 1930 בנוגע דעם דאזיגען ענין און דער בעטרעפענדער רעסטאראטאר טאר נישט פערקוי-פען קיין אויסלענדישע משקאות. מען מוז זיך פעררופען אויף דעם ארטיקעל 94 פון געזעץ וועגען אומזאץ-שטייער און אויסווייזען, אז דער אויסקויף פון א פאטענט פון 2-טער קאטעגאריע דראהט מיט א רואין, ווייל דאס געשעפט איז קליין. דער פא-טענט מעג למשל זיין פון א הויז-אייגענטימער. דאס שאדט נישט. אין בעטראכט ווערט נאר גענו-מען דאס געשעפט. כדי די דאזיגע בקשה זאל גינסטיג ערלעדיגט ווערען, אין שטעט פון ערשטער קלאז, טאר נישט דער אומזאץ פון יאהר 1928 העכער זיין פון 20 טויזענד זל.; אין שטעט פון 2-טער קלאס — 15 טויזענד זל.; 3-טער קלאס — 10 טויזענד זל. און אין 4-טער קלאס — 5 טוי-זענד זל. שוין אריינרעכענדיג די פראוויזיע פון מאנאפאל-ארטיקלען.

די ביטעס מוזען אנגעגעבען ווערען שפעטס-טענס ביז'ן 15-טען דעצעמבער 1930.

באנקראטען און פראל-אנגאציעס

טעגליכע כראניק פון האנדעלס-געריכט

די פירמע זיידלער און פשיגורסקי איז אין אוי-גוסט ערקלערט געווארען אלס באנקראט. צו דער באנקראט-מאסע האבען זיך געמאלדען 13 קרעדיטא-רען אויף א סומע פון 30.846 זל.

דעם 17. נאוועמבער האט דער באנקראטירטער אויף א פערזאמלונג פון ד יקרעדיטארען פארגע-שלאגען זיי צו בעצאהלען 15 פראצ. פון די חובות אין 3 ראטעס, צאהלבאר יעדען האלבען יאהר. הגם פאר'ן אפמאך האבען געשטימט 12 קרעדיטא-רען אויף 28.864 זל. האט דאס געריכט דעם אפמאך נישט בעשטעטיגט. און די מאטיווען פון געריכט ווערט אנגעגעבען, אז די באנקראטירטע ווערט פארגעווארפען ביזוויליגקייט, אז זיי האבען אין זייער הויז איינגעקאסירט פאר א יאהר דירה-געלד פאראויס, און אז זיי האבען פערבעהאלטען זייערע היפאטעקען, וואס זיי האבען אויף הייזער אויף צמענטארנע און אויפ'ן גוט אין דאברא.

* * *

דער פראצעס פון דער פירמע י. ראזענטאל, אויסארבייטונג פון הענטשקעס, זאקען און טריקא-טאזשען, פילסודסקי 55, וועלכע האט זיך געווע-דעט וועגען ערטיילען איהר א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען איז אפגעלייגט געווארען, ס'איז בע-שלאסען געווארען אדורכצופיהרען א צוגאב-עקס-פערטיזע.

דער'הרג'עט א מענשען

און בעקומען א שטראף — א חודש טורמע

(2) אין אויגוסט איז אין 4-טען פאליציי-קא-מיסאריאט געקומען צעציליא סטאך און האט גע-מאלדען, אז דער לאקאטאר יוליאן קושיזשאנאווסקי איז ארויסגעשפרונגען דורכ'ן פענסטער פון 2-טען שטאק און איז דער'הרג'עט געווארען אויפ'ן ארט.

בעת דער אויספארשונג, וואס איז פערפיהרט געווארען, האט די פרוי פון דער'הרג'עטען דער-צעהלט, אז דעמזעלבען אווענד, ארום 7, איז איהר מאן געקומען אהיים א שיכור'ער. קורץ נאך איהם איז אהיימגעקומען אויך זייער שכן. וואלענטי וועני-טשאק, אויך אביסעל בגילופינ'דיג. ווען ער האט דערהערט, אז קושיזשאנאווסקי רעדט הויך, האט ער פון איהם געפאדערט, ער זאל זיין שטיל, ווייל ער וועניטשאק מוז שלאפען, כדי צו קענען 3 א זייגער פארטאג געהן צו דער ארבייט. ווען קושי-זשאנאווסקי האט איהם נישט געפאלגט, האט וועני-טשאק מיט עפעס אויסגעבראכען א טייל טיר, וואס האט אפגעטיילט זייערע וואוינונגען און זיך אריינ-געריסען צו קושיזשאנאווסקין, וועלכער האט פון שרעק ארויסגעשפרונגען דורכ'ן פענסטער.

ווען קושיזשאנאווסקא איז אויסגעפארשט גע-ווארען צום צווייטען מאל האט זי ערקלערט, אז די ערשטע ערקלערונג איהרע האט זי געמאכט, ווייל זי האט מורא געהאט פאר וועניטשאק'ן און האט דעריבער דערצעהלט אזוי ווי ער מיט זיין פרוי האבען איהר געבעטען. דעם צווייטען מאל האט זי שוין ערקלערט, אז ווען וועניטשאק איז אריינ-געקומען איז קושיזשאנאווזסקי געזעסען ביים פענס טען. ווען זי האט זיך אפגעקעהרט, האט זי דערהערט א קלאפ און דערזעהען, אז איהר מאן איז נישטא, און ווען זי איז אראפגעלאפען, האט זי דערזעהען איהר מאן א דער'הרג'עטען און וועניטשאק איז פערשוואונדען.

וועניטשאק איז צוגעצויגען געווארען צו פער-אנטווארטליכקייט פאר דערהרגענען קושיזשאנאוו-סקין און נעכטען איז פארגעקומען זיין פראצעס אין קרייז-געריכט. וועניטשאק האט זיך נישט מודה געווען, אז ער זאל האבען קושיזשאנאווסקין ארויס-געווארפען דורכ'ן פענסטער. ער דערצעהלט, אז ער האט איהם געגעבען א פאטש, און דאן איז קושיזשאנאווסקי ארויסגעשפרונגען דורכ'ן פענסטער איינינע עדות האבען ערקלערט, אז זיי האבען גע-הערט, ווי וועניטשאק האט געדראהט, אז ער וועט איהם ארויסווארפען דורכ'ן פענסטער.

דאס געריכט האט אנערקענט, אז וועניטשאק האט דערפיהרט צו קושיזשאנאווסקי'ס טויט דורך אומפארזיכטיגקייט און האט איהם דעריבער פער-משפט אויף א חודש טורמע.

ווידער א פראצעס וועגען פאלשע וועקסלען

דעם פעלשער פער'משפט אויף 6 חדשים תפיסה

(א) אין מאי האט פנחס רייכערט געמאלדען אין אויספארשונגס-אמט, אז א געוויסער קאמפאנע פון זנאווא סענאטארסקא 10 האט איהם געגעבען אין דעקונג אויף איבער 10 טויזענד זל. וועקסלען וועלכע זענען אלע געווען פאלשע, רייכערטס אנ'-אנגעשטעלטער, וועלכער האט בעזוכט ווארשא, ווילנא און ביאליסטאק, האט פעסטגעשטעלט, אז די אויסשטעלער זענען ארבייטער, וואס קענען נישט שרייבען, אדער וואס וואוינען אין אמעריקע, אדער עקזיסטירען בכלל נישט.

קאמפאנע איז ארעסטירט געווארען און האט ערקלערט, אז די וועקסלען האט ער דערהאלטען פון א געוויסען ש. ז. א מורה הוראה וועלכער וואוינט אין א שטעטעל ביי לאדז, ווען צו איהם זענען געקומען אגענטען פון אויספארשונגס-אמט האט ער געוואלט פערניכטען עפעס שטעמפלען, אר-בער זיי האבען די שטעמפלען ביי איהם אפגענומען די שטעמפלען זענען געווען אויפ'ן נאמען פון די פירמעס: גראסמאן ביאליסטאק (מאנופאקטור גע-שעפט), שטאקאל ווילנא, ראזאבאוויטש א. אנד. בעת דער אויספארשונג האט ז. ערקלערט, אז ער האט א שותפות געשעפט מיט קאמפאנען, די וועק-סלען האט ער בעקומען אין דעקונג און די שטעמפלען האט ער בעקומען עפעס פון א שכן ווער ער קען נישט אויפ'ן נאמען. נעכטען איז פארגעקומען זייער פראצעס קאמפאנע איז אינצווישען געשטארבען און נ' ז. האט ערקלערט, אז ער פאר'ן קריג געווען א רב, שפעטער געווארען א סוחר און זייט א פאר יאהר ווידער געווארען מורה הוראה רייכערט וועלכער איז ארויסגעטראטען אלס עדות האט ערקלערט אז זיין פירמע האט געליטען ביז 20 טויזענד זל. שאדען און ער האלט אז דער הויפטשולדיגער איז געווען קאמפאנע.

דאס געריכט האט ז.ן פערמשפט אויף 6 חדשים טורמע.

א יאהר טורמע פאר א רויב אנפאל אין גאס

(2) דעם 24. יולי ביי טאג איז פרוי לאנדסבערג געגאנגען צו א דענטיסט אויף שענקעוויטשא 37, ווען זי האט אנגעקלונגען ביי דער טיר איז זי בע-פאלען געווארען פון עפעס א פערשוין, וואס האט איהר דערלאנגט א קלאפ איבער'ן קאפ, ארויסגע-כאפט דאס האנט-בייטעל און איז אנטלאפען. אינ'ם בייטעל זענען געווען 74 זל. מזומן און א זייגערל וואס איז ווערט געווען 200 זל.

ווען פרוי לאנדסבערג איז געקומען צו זיך און איז ארויסגעלאפען נאכיאגען דעם אנפאלער האט מען איהר אפגעגעבען דאס בייטעל, וואס מ'-האט געפונען אויף דער גאס.

דעמזעלבען טאג אין אווענט האט מען אויף פעטריקאווער 79 ארעסטירט עפעס א פערדעכטיגע פערשוין פרוי לאנדסבערג האט אין איהם דערקענט דעם אנפאלער. נעכטען איז ער געמשפט געווארען אין היגען קרייז-געריכט. לודוויק ריביצקי, א בע-קאנטער גנב איז פערמשפט געווארען אויף א יאהר טורמע.

Lekarz-dentysta

Stanisław Gelberg

זאוואדזקא 14, טעל. 108-33

נעמט אן פון 10–2 נאכמ. און פון 4–7 אווענד

דאנערשטאג

4

יד

כסלו תרצ"א

דעצעמבער

זון-אויפגאנג 7.15

זון-אונטערגאנג 3.31

איינגעלאדענט דעם מלוכה-פרעזידענט

צו דער ענטהילונג פון קאשטשושקא-דענקמאל

(ב) דער קאמיטעט צו ענטהילען קאשטשיוש קא'ס דענקמאל האט בעשלאסען צו דער פייערונג איינצולאדען דעם מלוכה-פרעזידענט, פראפעסאר מאשציצקי און די גאנצע רעגירונג. אויב דער מלוכה-פרעזידענט וועט די איינלאדונג אננעהמען, וועט דער טערמין פון דער פייערונג עווענטועל אפגעלייגט ווערען, כדי צוצופאסען זיך צום טאג, ווען דער מלוכה-פרעזידענט וועט קענען קומען קיין לאדז.

רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע

היינט דעם 1. דעצעמבער הויבט זיך אן די רעגיסטראציע אויף דרינגענדע שטיצע פאר נאוועמ-בער פאר ארבייטסלאזע, וועלכע האבען בעקומען שטיצע פאר אקטאבער און אויך פאר די ארבייטס-לאזע, וועלכע האבען שוין אויסגעשעפט אלע רא-טעס פון שטיצע אין אקטאבער.

די רעגיסטראציע קומט פאר אין לאקאל פון אונטערשטיצונגס-אמט פאר ארבייטסלאזע אויף דער דער גאס פון 28 פולק. קאנ. שיסער 32 פון 9 ביז 2 בייטאג לויט פאלגענדען סדר;

דאנערשטאג, דעם 4. דעצעמבער

M N O

פרייטאג, דעם 5 דעצעמבער

P R S

שבת, דעם 6. דעצעמבער

T U W Z Ż

א פאטער שיסט זיין זוהן

(2) אנדזשעי טשעפלוכא פון דארף טשאל-שין האט זיך געקריגט מיט זיין זוהן אנטאני צוליב זייער פערמעגען, דעם 8 יולי איז דער פאטער געקומען אין זיין זוהנ'ס וואוינונג און האט אויסגעשאסען אין אנטאני, וועלכער האט אויפ'ן האנד געהאלטען א קינד. די פרוי האט אנגעהויבען רופען הילף און אנטאני א פערוואונ-דעטער, האט זיך גענומען ראנגלען מיט'ן פאטער.

אויף די געשרייען איז אנגעלאפען דער סאלטיס, וועלכער האט ביי טשעפלוכא'ן ארויס-געריסען דעם רעוואלווער. נעכטען איז פארגע-קומען טשעפלוכאס פראצעס, דאס געריכט האט גע-מענדיג אין אכט, אז ער האט געהאנדעלט אין שטארקער אויפרעגונג — איהם פערמשפט אויף 6 חדשים טורמע.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(ב) קאפראווסקי (נאוואמיעיסקא 15), טראוו-קאווסקי (בזשעזשינער 54), ראזענבלום (ציגעל-גאס 12), בארטאשעוויטש (פיעטרקאווער 295), קלופש (קאנטנא 54), טשינסקי (ראקיטשינער 53).

היינט און פאלג. טעג!

גרעסטער רוסישער קלאנג-פילם

רעזשי — STRZYŻEWSKI

„טראיקא"

אין די הויפט-ראלען:

OLGA CZECHOWA,
HANS SCHLETTOW

אין בילד ווערט געזונגען דאס ליד

„Hajda Trojka śnieg puszysty"...

אויסער'ן פראגראם:

רעוואלוציע-קלאנג-צוגאבען

אנהויב אין געוועהנליכע טעג 4 נאכמיטאג שבת, זונטאג און יום-טוב 12 א זייגער בייטאג.

פאפולערע פרייזען.

שלום׳קע לויפער

ענטלויפט פון זיין ווייב, און מען איז איהם מסיים פסק

שלום קאמינסקי איז א שטאטישער פאצעט און האט זיך ערצויגען אין סשענסטאכאוו.

ווען ס׳איז אבער געקומען זמן החופה, האט ער מסכים געווען חתונה צו האבען אפילו מיט א מיידעל פון א קליין שטעטעל, אדער אפילו פון א דארף, אבי זי זאל האבען א שעהנעם נדן.

האבען שדכנים פאר איהם אויסגעזוכט א כלה פון דארף קאזשעגלאווא, און שלום האט מיט מזל חתונה געהאט, אבער, ווי ס׳זעדט אויס, האט איהם אנגעגליסט דער נדן און נישט די כלה, ווייל די ערשטע נאכט נאך דער חתונה איז ער פערשוואונ־דען געווארען, נישט פערגעסענדיג, נאטירליך מיט־צונעמען מיט זיך דער מזומנים׳דיגען נדן, וועלכען ער האט בעקומען.

זיין יונגע פרוי, א בעליידיגטע און פערטרוי־ערטע, האט איהם ארומגעזוכט א לאנגע צייט, ביז זי האט זיך נעכטען דערוואוסט, אז איהר שלום וואלט זיך אויף אין קאנסטאנטין ביי זיינע קרובים.

איז די פרוי אין בעגלייטונג פון איהרע קרו־בים געקומען קיין קאנסטאנטין, און ווען מ׳האט דארט געטראפען שלומען האט מען איהם גוט צו־בראכען די ביינער במקום א שלום־עליכם־בעגרי־סונג, און קודם־כל איהם פערבעטען אהיים צו זיין פרוי קיין קאזשעגלאוו. דארט אויף א פא־מיליען־בעראטונג וועט מען בעשליסען, וואס ווייטער צו טון מיט׳ן „לויפער״.

א חודש טורמע פאר נישט ווע־לען אפגעבען ס׳געוועהר

(2) דעם 14. סעפטעמבער איז דער פאלי־ציאנט קאשינסקי געקומען צו זיגמונט צעשעלסקי, בכדי ביי איהם אפצונעהמען דאס געוועהר. אין דער וואוינונג האט ער געטראפען צעשעלסקי׳ס שוועס־טער, סטאניסלאווא, ביי וועמען ער האט געפא־דערט זי זאל איהם ארויסגעבען דעם רעוואלווער. צעשעלסקא האט געוויזען דעם רעוואלווער און ווען דער פאליציאנט האט איהם געוואלט צונעהמען, האט זי זיך אויף איהם געווארפען שלאגען, שפע־טער ארויסגעלאפען פון צימער און פערשלאסען די טיר, כדי דער פאליציאנט זאל נישט קענען אוועקגעהן און געדראהט, אז ווען דער ברודער וועט קומען, וועט ער זיך שוין אפרעכנען מיט׳ן פאליציאנט, ווייל „אלע פאליציאנטען זענען גנבים״. ערשט אין א שעה ארום האט צעשעלסקא ארויס־געלאזט דעם פאליציאנט.

נעכטען איז צעשעלסקא געמשפט געווארען אין פאוויאטאווע געריכט, זי האט זיך נישט מודה געווען. דאס געריכט האט זי פערמשפט אויף א חודש טורמע.

מאנארכיסטען פראטעסטירען געגען די סיים-וואהלען

(ב) עדווארד טעאדאעטשין און וולאדיסלאוו חאלסקי האבען אריינגעטראגען אנקלאגעס אין די קרייז־וואהל־קאמיסיעס 13 און 14 וועגען די וואה־לען צום סיים אין די ביידע וואהל־קרייזען (לאדז שטאט און לאדז־פאוויאט). זייער פראטעסט שטי־צען זיי אויף דעם, וואס ס׳איז געפסל׳ט געווא־רען די קאנדידאטען־ליסטעס פון די מאנארכיסטען.

ליקווידירט דעם שטרייק ביי הערשבערג און האלבערשטאט

נעכטען איז ליקווידירט געווארען דער שטרייק אין דער פאבריק הערשבערג און האלבערשטאט.

דער שטרייק האט געדויערט פון פרייטאג אן.

עס האבען געשטרייקט 85 ארבייטער. קיינער פון די ארבייטער איז נישט בעזייטיגט געווארען פון דער ארבייט.

פערוואונדעט ביי דער ארבייט

(2) אויף פאלודניאווא 20 האט געארבייט דער 50 יאהריגער הלל קראפט (אל. 1 מאי 12) בעת דער ארבייט איז ער צוליב אונפארזיכטיגקייט ארא־געפאלען פון 1 שטאק און האט זיך בעת׳ן פאלען צובראכען דעם לינקען פוס. פאגאטאוויע האט איהם אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

פארלעזונג פון ד״ר סאדאקערסקי

זונטאג, האלב 1 א זייגער בייטאג וועט אין זאל פון דער פוילישער „אימצא״ (פעטריקאווער 89) ד״ר סאדאקערסקי האלטען א פארלעזונג א. ד. ט. „די ענטוויקלונג פון קינד און די מילך-ציינער״. דער אריינגאנג אויף דער פארלעזונג, וואס ווערט איינ־געארדענט דורכ׳ן רויטען קרייץ — איז אומזיסט.

אויספלוגען

פון דער יודישער געזעלשאפט פאר לאנד- וויסענשאפט

די היגע אפטיילונג פון דער יודישער גע־זעלשאפט פאר לאנדוויסענשאפט ארגאניזירט פאל־גענדע אויספלוגען:

שבת, ד. 6 און מאנטאג ד. 8 דעצעמבער נאטור-וויסענשאפטליכער מוזעאום אין שענקעוויטש פארק.

זונטאג דעם 7 ד. ח. 5 נאכמיטאג געזעל־שאפט „ארט״ מיט א רעפעראט פון ה׳ ד״ר איי־גער א. ד. ט. „די ראלע פון „ארט״ אין אומבוי־ען עקאנאמישען לעבען ביי יודען״.

מאנטאג, ד. 8 ד. ח. יתומים-הויז פאלוד־ניאווא 66.

ד. 7 און 8 ד. ח. קיין ווארשא (אפצאהל 25 זל.)

פון 24 ביז׳ן 28 ד. ח. קיין קראקא און וויעליטשקע.

פון 20 ד. ח. ביז׳ן 10 יאנואר — ווינטער־קאלאניע אין זאקאפאנע.

אינפארמאציעס אין סעקרעטאריאט פיעט־רקאווער 56, מאנטאג, מיטוואך און פרייטאג פון 8–10 אוונד.

היינט זינגט אין פילהארמאניע

דער בעריהמטער וועלט טענאר דער יוד ארדעלי

היינט דאנערשטאג, 8.30 אוונד טרעט אויף אין פילה רמאניע מיט איין איינציגען קאנ־צערט דער וועלט-בעריהמטער יודישער זינגער ארדעלי. דער דאזיגער קינסטלער ווערט געשטעלט אין איין רייהע מיט אזעלכע אנגעזעהענע זינגער ווי קיעפורא. יעדער ארויסטריט פון ארדעלי ווערט דורך די אייראפעאישע פרעסע אויפגענומען מיט א אויסערגעוועהנליכער בעגייסטערונג.

אנ׳אויטאמאטישער באר

וועט איינגעפיהרט ווערען אין לאדז

לאדז אייראפעאיזירט זיך כמעט יעדער טאג ברענגט פרישע מאדערנע אינאוואציעס, וואס מא־כען לאדז ענליך לויט׳ן אויסזעהן און איינרי׳כטונ־גען צו די שטעט פון מערב-אייראפא. היינט הא־בען מיר צו פעריגאסטירען א ידיעה, וואס זאגט עדות וועגען פארמשריט פון אונזער שטאט.

נעכטען איז ביים היגען רעיענט פערענדיגט געווארען אנ׳אפמאך איינצופיהרען אין לאדז אין צענטרום שטאט, אנ׳אויטאמאטישען באר. ווי מיר דערוויסען זיך. וועט שוין דער באר אין אנהויב יאהר געעפענט ווערען דורך איינעם פון אויסגע־צייכנטסטע ווינער פאכלייט, א דירעקטאר פון אנ׳אנגעזעהענער פאבריק פון אויטאמאטען, ה׳ לעאן שערף. עס איז ווערט צו בעמערקען, אז ה׳ שערף האט שוין געעפענט אזעלכע בארען אין 10 לענדער און אומעטום מיט ערפאלג. אין ווארשא ווערט דער אויטאמאטישער באר מארשאל־קאווסקא פארמעל בעלאגערט.

אין לאדז וועט דער באר איינגעארדענט ווערען לויט די נייעסטע פאדערונגען פון דער מעכאניק און וועט זיכער ארויסרופען די געהעריגע אנערקענונג פון גאנץ לאדז.

„אין פאליש אויף דער קייט״

מארגען, פרייטאג 9 אוונט קומט פאר אינ׳ם טעאטער-זאל פון „הזמיר״ די פייערליכע פרעמיערע פון י. ל. פרץ׳ס „אין פאליש אויף דער קייט״, אויסגעפיהרט דורך דער יודישער טע־אטער סטודיע פון „הזמיר״.

יוד. ארטיסטן-פאריין אין פוילן

דירעקטאריאט

פון די פאראייניגטע-טעאטערן

בעטעלט. דיר. פאר לאדז: שמאק־פערער. לייטער: א. בעזמאן

לאדז. יוד. קאמער-טעאטער

בילעטער אין ווייסען זאל

„מאנטייפעל זאבאדניא 43

„ארדט

קינסטל. לייטער:

משה בראדערזאן.

היינט, דאנערשטאג 1 פארשטעלונג

אנהויב 9.15 אין אוונט

פאפולערע פרייזען פון 80 גר. אן

אויפן הימל אירד

אין 2 טיילען, 14 בילדער.

נומערן: 1) קלויזניקעס, 2) דאס ליד פון די מיר עד 3) אויפ׳ן דארף, 4) שלום-בית, 5) בעט-שמענדריק 6) אויפ׳ן „דעפעאס״, 7) אויפ׳ן וועג קיין בית-לחם, 8) נאך האלבע נאכט. 9) „לא זסטראקעס״, 10) ביים סאמאווער, 11) מאנאלאג. 12) הערבסט-טאנגא 13) יודישע ראפסאדיע, 14) אויפ׳ן הימעל א יריד־אנסאמבל לויט׳ן א. ב. פ ר ו י ע ן: ויסעל-בירל, מ. דילסקא, לאלא זילבערמאן, שיינע מרים, מאשע פעטערמאן, אלא שליפקאוויטש. מענער שמואליק גאלדשטיין, שמעון דזשיגאן, מאטעל קאן יעקב רייגלאס, ישראל שומאכער, י. שיפער.

ט ע ק ס ט ע ן: מ. בארדזאן, ל. נאדעלמאן, שוט גאן, מוזיק: ה. רובין, א. פיינעלמאן און פארמס-מאסיהען!

דעקאראציעס און קאסטיומען: י. ברוינער,

טענץ איינגעשטעלט דורך אירנא פרושיצקא.

מוזיק-לייטער — ה. רובין, רעזש — דזשיגאן שומאכער.

בינע-אינספעקטאר — ט. קאן, ליכט-עפעקטען — יערא.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון 11 — 2 בייטאג און פון 5 אוו. שבת און יום-טובים א גאנצען טאג

קופאן

אויף א יורידישער עצה

גילטיג דאנערשטאג, דעם 4-טען דעצעמבער

א בעקאנטער יוריסט

ערטיילט יורידישע עצות

פון 3 ביז 4 א זייגער נאכמיטאג אין רעדאק־ציע פון אונזער צייטונג, פיעטריקאווער 21.

אינטערעסאנטען דארפען מיטברענגען דעם קופאן פון „נייעם פאלקסבלאט״ — פון דעם זעלבען טאג. —

גרויסער ערפאלג

פון דער בילדער-און-סקולפטור אויס־שטעלונג אויף מאניושקי 2

די בילדער און סקולפטור-אויסשטעלונג פון די לאדזער קינסטלער קאהאנע, הירשפאנג, פינ־קעלשטיין, לובעלסקי, טשעטשאט און קודרעוויטש, וואס געפינט זיך אין די זאלען פון גייערס-הויז אויף מאניושקי 2 ערשטער שטאק פראנט, ציהט צו, וואס א טאג אלץ א גרעסערען עולם.

אין משך פון די לעצטע טעג האבען שוין די אויסשטעלונג בעזוכט עטליכע טויזענד פערזאן, דערונטער פיל שול-יוגענד און געזעלשאפטליכע פעראיינען.

די אויסשטעלונג איז אפען טעגליך פון 10 פריה ביז 10 אוונד.

א פאר ווערטער וועגען דער פירמע A. G. B.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם יעצטיגען אויס־פערקויף אין דער פירמע A. .G B. פיעטרקאווער 80, האבען מיר דערהאלטען אינטערעסאנטע איינ־צעלהייטען, וואס האבען א שייכות מיט דער דא־זיגער פירמע, די דאזיגע אונטערנעהמונג בעזיצט 70 פיליעס, וואס זענען צושפרייט איבער דער גאנצער וועלט, יעדעס יאהר צו ווייגאכטען צינדען זיך אן אין צענדלינגער שטעט נעבען די דריי סימבאלישע ליטערעס A. G. B. אויך די ווערטער Saldes, Reklame, Occasion, וועלכע זאגען אן דעם טראדיציאנעלען אויספערקויף, דאמאלס ווערט א בעוועגונג אין די געשעפטען פון A. G. B. די לאקאלען ווייזען זיך ארויס צו ענג און דער פערסאנאל צו קליין. נאך דעם אויספערקויף קומט צוריק. די נארמאלע ארבייט. דער קארנאוואל־סעזאן בעווייזט זיך אין דערמאנט וועגען נייע מוסטערן אויף לאמע, וועלור און קאראנקעס. די מאדעליסטען ארבייט׳ן ענערגיש אין די ליאנער פאבריקען פון A. G. B., כדי צו געבען וואס נייעס און שעהנס.

די אויספערקויפען זענען אנ׳אויסגעצייכנטע רעקלאמע פאר דער פירמע A. G. B. די שטוי־סען געוועבען פון אלע סארטען און די בעריימטע־דע פערקלענערטע פרייזען, שאפען א געלעגנהייט וואס יעדע דאמע דארף אויסנוצען.

די ברידער-קאמפען אין יאהר 1905 אין לאדז

(12

צום 25-יאהרצייט פון יענע בלוטיגע טעג

די כירורגישע אפטיילונג אין שפיטאל איז געווען פערווארפען מיט פערוואונדעטע, נישט בלויז אין זאל, נאר אויך אין קארידאר זענען געלעגען קרבנות פון די ברידער־קאמפען און אזוי ווי ס׳זענען כסדר צוגעקומען פערוואונדעטע, האט מען זיי גע־מוזט לעגען אויך אויף אנדערע אפטיילונגען, די דאקטוירים און די שפיטאל־בעדינטע האבען זיך נישט געקענט בעקלאגען אויף מאנגעל אין ארבייט, ס׳איז געווען אזוי ווי אין דער צייט פון א מלחמה.

ביים עק פון זאל פון דעם נישט צו גרויסען זאל, אין וועלכען ס׳האבען זיך געפינען 15 שפי־טאל־בעטלעך איז געלעגען אנטעק בעדנארעק, וועל־כער איז אדורכגעשאסען געווארען בעת דעם אנ־פאל אויף זיין עלטערנס הויז. עפעס לויט א זעל־טענעם צופאל האט מען אין צווייטען בעטעל נעבען איהם אוועקגעלעגט זיין ברודער פעליקס, וועלכער איז פערוואונדעט געווארען בעת דער שלאכט אויף זאזשעוו. פעליקס איז שוין געלעגען זייט 2 טעג אהן בעוואוסטזיין.

אנטעק איז געווען שטארק דערשלאגען, פריהער האט ער זיך שוין געהאט אויפגעזעצט אויפ׳ן בעט, שפאצירט איבער׳ן זאל, אבער זייט מ׳האט נעבען איהם אוועקגעלעגט זיין ברודער האט ער ווידער בעקומען היץ און זיך נישט געקענט ריהרען פון ארט.

אנטעק האט מורא געהאט פאר דעם מאמענט, ווען זיין ברודער וועט קומען צום בעוואוסטזיין און וועט איהם זעהען נעבען זיך, אנטעק האט זיך דערמאהנט ווי אויף א זיצונג פון קאמיטעט פון דער קאמפס־ארגאניזאציע האט מען גערעדט, אז סימון בעזייטיגט ווערען דער „ענדעטשאראוויעץ״ פעליקס, וועלכער פערפיהרט די ארבייטער. אנטעק האט זיך געוואלט רעהאביליטירען פאר דער פארטיי צוליב דעם חשד וואס איז אויף איהם געווארפען געווארען, אז דאס האט ער אויסגעגעבען דעם פארטיי־לאקאל פאר זיין ברודער דעם נאראדאוויעץ, און האט זיך אליין פארגעלעגט אויסצופיהרען דעם אורטייל, און האט דאס געטון מיט א ריין געוויסען, ווייל ער איז געווען זיכער, אז פעליקס געהער צו דער „אכראנ־נע״, א סימן דערצו האט ער געהאט, אז א שעה נאכדעם, ווי פעליקס האט זיך דערוואוסט וועגען דעם אדרעס פון ס.ד׳קישע פארטיי־לאקאל איז באלד אריינגעקומען די פאליציי, ווער האט געשיקט די פא־ליציי, אז נישט ער. אנטעק איז געווען א פארטיי־פאנאטיקער און די בעפעהלען פון דער פארטיי זענען פאר איהם געווען הייליג. אויב מ׳האט גע־הייסען דערהרגענען זיין ברודער איז ער זיכער געווען שעדליך און מ׳האט געמוזט אויספיהרען די בעפעהלען פון דער פארטיי. אבער דאך האט אנ־טעק א לאנגע צייט אפגעשלעפט מיט׳ן אויספיהרען דעם אורטייל. עפעס האט איהם דאס הארץ נישט געלאזט דערהרגענען אנ׳אייגענעם ברודער, הגם ער איז געווען זיכער, אז פעליקס איז א משרת פון דער בורזשואזיע, א שפיצעל און אזוי ווייטער. און דעמאלט האט ער אליין אוועקגעשיקט א בריוועל צו זיין ברודער מיט א ווארנונג, אז מ׳וועט איהם דערהרגענען.

אנטעק האט גערעכנט, אז פעליקס וועט זיך דערשרעקען און וועט אוועקפאהרען אין אנ׳אנדער שטאט און דעמאלט וועט זיין אלץ אין ארדנונג. פעליקס איז אבער נישט אוועקגעפאהרען און ס׳איז געקומען דער שרעקליכער אוונט.

איצט איז אנטעק געלעגען נעבען פעליקס און דאס געוויסען האט איהם נישט געלאזען צו רוה, ער האט געציטערט אויפ׳ן געדאנק זיך צו טרעפען מיט זיין ברודער און וואלט שוין בעסער געוואלט, אז פעליקס זאל קיינמאל מעהר נישט צוריקבעקומען דאס בעוואוסטזיין. ער איז געווארען בייז אויף אלע־מען: אויף דער פארטיי, אויף דער פאמיליע, אויפ׳ן דאקטאר.

אין דעם אויגענבליק איז אריינגעקומען דער דאקטאר, ער איז אדורכגעגאנגען אלע קראנקע און זיך דערנעהנטערט צו פעליקסן, גענומען איהם פאר׳ן פולס און א קוק געגעבען אויפ׳ן טאוועל וואס איז געהאנגען ביים בעט־

— וואס מיר האבען צוויי בעדנארעקס. האט דער דאקטאר געפרעגט די קראנקען־שוועסטער. נו, דעם ווערט שוין בעסער.

דאן איז דער דאקטאר צוגעגאנגען צו אנטעקן.

— אבער אייך געהט ערגער, צי איז נישט אמאל דער צווייטער בעדנארעק אייערס א קרוב?

עפעס ערגערס האט אנטעקן נישט געקענט פאסירען, ווי שטעלען איהם די דאזיגע פראגע, ער האט זיך אוועקגעלעגט אויפ׳ן בעט און א געשריי געטון צום דאקטאר:

— דאס איז נישט אייער באבעס דאגה.

דער דאקטאר האט זיך נישט בעליידיגט. ער האט בלויז געהייסען, אז דער דאקטאר זאל אנטעקן אדורכמעסטען די היץ און אליין האט ער איהם אנ־גענומען ביים פולס.

דער פולס קלאפט צו שנעל, דער קראנקער האט געמוזט האבען עפעס גייסטיגע ערשיטערונגען, מ׳דארף איהם געבען פולשטענדיגע רוה, אנטעק האט זיך שטארק פונאנדערגעוויינט, די נאכט איז פאר איהם געווען א שרעקליכע, ער האט זיך געווארפען פון איין זייט אויף דער אנדערער און בשום אופן נישט געקענט איינשלאפען. יעדע רגע האט ער א קוק געגעבען אויף זיין ברודער, אזוי ווי ער וואלט מורא געהאט, אז יענער וועט אויפשטעהן און איהם דערווערגען, אבער פעליקס איז נישט אויפגע־שטאנען ער האט נאר געקרעכצט אויפ׳ן קול, אנטעק האט זיך צוגעדעקט מיט דער קאלדרע איבער׳ן קאפ. פערשידענע חלומות האט ער געזעהן, שדים האבען איהם געטאנצט פאר די אויגען און עפענענדיג זייערע פיסקעס האבען זיי איהם געוואלט איינ־שלינגען.

פעליקס האט די דאזיגע נאכט צוריק בעקומען דאס בעוואוסטזיין, אין פערלויף פון גאנצען טאג איז ער געלעגען אהן שום בעוועגונג און זיך קלארער געמאכט, וואו ער געפינט זיך, ביז׳ן אוונט האט ער שוין אלץ געוואוסט, אז ער געפינט זיך אין שפיטאל, אז ער האט בעקומען צוויי שווערע וואונדען בעת דעם קאמף אין זאזשעוו.

צומארגענס איז געווען א זונטאג-טאג, ווען מ׳האט געקאנט בעזוכען די קראנקע אין שפיטאל. צו אנטעקן זענען געקומען צוויי פארטיי-חברים און איהם ארויסגערופען אין קארידאר.

— איהר ווייסט חבר, נאך וואס מיר זענען געקומען צו אייך.

— איך ווייס נישט, אבער ס׳איז מוז זיין עפעס וויכטיגעס, ווען נאך פיר וואכען וואס איך געפין זיך אין שפיטאל זייט איהר היינט צום ערשטען מאל געקומען.

— די פראגע איז טאקע א זעהר וויכטיגע, ס׳־האנדעלט זיך וועגען אייער ברודער, דעם נארא־דאוויעץ.

— איך פערשטעה נישט קיין איין ווארט, האט אנטעק געזאגט.

(המשך קומט)

ירושלים אונטערן וואָלקען...

(קאָרעספּאָנדענץ פון ארץ־ישראל)

עס האָט געוויס נישט צו טון מיט דער פּאַספילד־גזירה. עס איז איצט ערב ווינטער. די גאַנצע לופט איז פול מיט רעגען. עס דוכט, יעדע מינוט וועלען זיך וואָלקענס עפענען און עס וועט רעגענען. עס איז ערב ווינטער, דאָך דוכט זיך אַמאָל, אַז עס איז דאָ אַ צוזאַמענהאַנג צווישען די וואָלקענס, וואָס הענגען איבער ירושלים, און צווישען דער שטימונג, וואָס בעהערשט דאָס יודישע ירושלים אין דער איצטיגער שעה.

געטראָפען האָט די שווערע שעה ירושלים אין איהר פולען אויפבוי. ווער עס געדענקט ירושלים מיט אייניגע יאָהרען צוריק, וועט איהר ממש נישט דערקענען. אפשר איז כדאי צו ברענגען אייניגע בעלערענדיגע ציפערען: דאָס יאָהר 1929 (אין דעם יאָהר זענען, ווי בעקאַנט, פאָרגעקומען די טרויעריגע געשעהענישען) איז געווען דאָס רייכסטע יאָהר אין בוי־אַרבייט אין די שטעט. לויט די ציפערען פון דער רעגירונג, זענען אין דעם יאָהר אינוועסטירט געוואָרען אין הייזער־אויפבוי נאָר אין די שטעט אַ סומע פון 1,741,687 פונט און פון דעם אין ירושלים 1,300,000 פונט און די בוי־אַרבייט האָט זיך אויך נישט אָפּגעשטעלט אין יאָהר 1930. וואו דו זאָלסט נישט וואַרפען אַ בליק אין ירושלים, זעהסטו נייע גרויסע טיפּישע ירושלים־בנינים. גאַנצע קוואַרטאַלען זענען פאַר'ן לעצטען יאָהר אויפגעבויט געוואָרען. ווען די קומסט צו היינטיגען טאָג אין רחביה (מיט אייניגע יאָהר צוריק האָבען זיך דאָ נאָר געפונען די באַראַקען פון גדוד־העבודה), געפינסטו אַ נייעם מאָדערנעם יודישען קוואַרטאַל. איצט בויט זיך שוין רחביה צוויי און ס'איז נישט ווייטער דער טאָג, ווען דאָס יודישע ירושלים וועט מיט זיך פאָרשטעלען אַ נייע גרויסע שטאָט, אַריינבעמענדיג אין איהרע ראַמען די איצט ווייטע קוואַרטאַלען קרית־שמואל, תלפיות אז"ח. און ווי פעלזען־פעסט דאָס יודישע ירושלים בויט זיך. מיט אַ בעזונדערען פערגעניגען בלייבסטו שטעהן ביים בנין פון קרן־קימת. ווי אויסגעהאַקט פון איין שטיין זעהט אויס דער גראַנדיעזער בנין. אַלץ איז אַזוי מאַסיוו, די וועגד אַזוי שטייבערדיג דיק און פון דעם בעטאָן־דאַך זעהסטו פאַר זיך נישט נאָר די אַלטע און נייע ירושלים, נאָר פיל ווייטער: עס ליגען פאַר דיינע אויגען די אפרים און יהודה־בערג, וועלכע זענען בעדעקט מיט ווינטער־וואָלקענס און בעפאַרבען מיט דורכרייסענדיגע זון־שטראַלען...

ירושלים בויט זיך! פאַר אַ ניי־געקומענעם אין שטאָט דוכט זיך, אַז ער איז אַריינגעפאַלען אין אַ בעלאַגערטע שטאָט. פון מינוט צו מינוט דערטראָגען זיך שטאַרקע קלעפּ, גלייך ווי אין שטאָט וואָלט פאָרגעקומען אַ שווערע שיסעריי, עס הויבען זיך זיילען רויך און שטויב און יעדער איינער דאַרף זיך לערנען צו פערשטעהן דעם פאָרזיכטיגקייט־געשריי פון די אַרבייטער (אין אַראַביש) „באַרודי". אָט בין איך אין צענטער פון שטאָט, ביי דער צענטראַלער פּאָסט־געביידע. דער פערקעהר איז דאָ געוואַלדיג. אַ מין סמבטיון, אויטאָמאָבילען, אויטאָבוסען, קאַרעטעס, קעמלען, אייזלען, דאָ איז אַ קרייץ־וועג און דער פּאָליציסט, וועלכער פיהרט אָן מיט'ן פערקעהר, שטעהט אָנגעשטרענגט און האַלט אין איין בעוועגען מיט די הענד. פּלוצלונג — און דער גאַנצער פערקעהר איז אָפּגעשטעלט, אַן אַראַבער מיט אַ רויטען פעהנדעל לויפט אַרום און געוואַלדעוועט „באַרודי" (מען שיסט). אויך אַן ענגלישער פּאָליציסט העלפט איהם איינהאַלטען דעם פערקעהר, עס דויערט אייניגע מינוטען און פון דער טיפעניש, וואו עס ווערט געלייגט אַ יסוד פאַר אַ נייעם בנין, לויפט אַרויס אַ פערשטויבטער אַרבייטער, שרייט אויך „באַרודי" און... ווי די ערד וואָלט אַ ציטער געטון, עס הערט זיך אַ שטאַרקער אויפרייס, אַ זייל רויך און שטויב און אין אַ מינוט אַרום ווערט בעגייט צוריק דער פערקעהר. אָט אַזוי בויט מען אין ירושלים — דעם שטיינער־פעלזיגען באָדען ברעכט מען נישט אויף מיט אייזען, נאָר מיט דינאַמיט, און פון אַלע עקען שטאָט הערען זיך די אויפרייס־קלעפּ.

ירושלים בויט זיך! אָט אַזוי האָט אויך אויסגעזעהן תל־אביב מיט פיר, פינף יאָהר צוריק, וועט איצט די בוי־אַרבייט נישט אָפּגעשטעלט ווערען?

ירושלים אונטער'ן וואָלקען! איבער'ן שטאָט זענען פערעפענטליכט מודעות אין אַלע דריי שפּראַכען, אַז אין משך פון דריי מאָנאַטען זענען פערבאָטען אַלערליי דעמאָנסטראַציעס; עס איז נישט דערלויבט אויפצוהויבען פלאַגען און דער פּאָליציי איז געגעבען געוואָרען ברייטע בעפולמעכטיגונגען. דוכט זיך אָבער, אַז אומזיסט זענען די פאָרזיכטס־מיטלען. נישט נאָר יודען, נאָר אויך אַראַבער וועלען נישט פייערען אָדער טרויערען דעם צווייטען נאָוועמבער, דער טאָג פון דער באַלפור־דעקלאַראַציע. אומזיסט טרומייטערט דער קריסטלעך־מוסולמענישער קאָמיטעט, אַז די אַראַבער זענען צופרידען מיט'ן „ווייס־בוך". קומסטו אין ירושלים, זעהסטו, אַז נישט נאָר יודען, נאָר אויך אַראַבער (נישט די פּאָליטיקאַנער) פילען זיך געטראָפען פון ווייסען־בוך. וויל פיל פון די אַראַבער סוחרים האָבען אין משך פון לעצטען יאָהר פערלאָזען זייערע הייזער אין די ריין־אַראַבישע קוואַרטאַלען און פערלייגט פונדאַמענטען פאַר גרעסערע הייזער אין צענטער שטאָט, כדי צו פערדינגען דירות און קראָמען יודען. און איצט? די אַראַבער גלויבען שטאַרק אין יודישען כח און זיי זענען איבערצייגט, אַז יודען וועלען מבטל מאַכען אָדער ענדערען דעם ווייסען־בוך. יודען אָבער צווישען זיך זענען נישט אַזוי האָפענדיג. איבערהויפּט ווילען יודען, אַז דאָסמאָל זאָל מען ענדיגען מיט דער שפּיל פון בעהעלטעניש מיט ענגלאַנד. אַזוי ווייטער קען מען נישט פיהרען קיין אויפבוי־אַרבייט. היינט איז פּאַסווילד, מאָרגען באַלדווין און אויב אַפילו הערבערט סאַמיועל, עס איז נישט קיין פראַגע פון פּערזאָנען, נאָר פון דער ענגלישער פּאָליטיק לגבי ארץ־ישראל. אָט אַזוינע ווערטער קאָנט איהר הערען פון יעדען ירושלימער יוד, אויב ער טראָגט אַ שטריימעל, אָדער אַ צושויבערטע טשופּרינע, אַלע פאָדערען איצט אַן אָפענע און קלאָרע פּאָליטיק. איך בין אין ירושלים בייגעווען אויף צוויי מיטינגען, איינעם פון די אַרבייטער, און איינעם פון די רעוויזיאָניסטען. און וואָס פאַר אַן עולם צוהערער! אין די טויזענדער איז מען געקומען, אַלט און יונג, און דער בעשלוס איז קלאָר, מען וועט נישט אָפּשטעלען די אַרבייט, מען וועט אָבער גלייכצייטיג קעמפען צו מאַכען אַ סוף מיט דער צוויי־זייטיגער פּאָליטיק פון ענגלאַנד. און אַלע זענען צופרידען מיט די דערקלערונגען פון אוסישקין פאַר צייטונגס־פערטרעטער: „עס איז געקומען אַ סוף צו דער שפּיל פון ענגלאַנד אין משך פון דרייצעהן יאָהר. מעהר וועלען יודען זיך נישט לאָזען פערפיהרען. מיר זענען גרייט צו פערפאַנצערען זיך אויף אַ געוויסע צייט און זאַמלען כוחות פאַר נייע טעג, וועלכע וועלען קומען פאַר'ן ציוניסטישען אידעאַל". אין די ווערטער האָט אוסישקין געבראַכט צום אויסדרוק די געפיהלען פון יודישען ישוב.

היינט איז דער צווייטער נאָוועמבער אין ירושלים. דער טאָג איז אַ וואָלקענדיגער. און ווי הערלעך שעהן זעהט אויס ירושלים אין אַזאַ טאָג. אינגאַנצען ווי אָפּגעשלאָסען פון דער אַרומיגער וועלט זעהט אויס ווי פעלזען מיט פערריסענע קעפּ... ירושלים איז אין דערוואַרטונג. פון צייט צו צייט דונערט און איבער די בערג בליצט מיט פייער. עס וועט רעגענען. לעכערליך זעהען אויס די פּאָליציאַנטען, וועלכע בעוואַכען היינט די שטאָט: עס פאַלט גאָר קיינעם נישט איין צו שטערען די אָרדנונג. געשעפטען זענען אָפען, די אַרבייט איז אין פולען ברען און צו האַלבען טאָג לאָזען זיך די קינדער פון די שולען מיט הילכיגע קולות „עס וועט רעגענען" אַהיים.

עס רעגענט! דער ערשטער ווינטער־רעגען. שווערע טראָפּענס. עס דויערט אָבער נישט לאַנג. עס שיינט אויף די זון און איבער די בערג בעוויזט זיך אַ רעגענבויגען. אַ שפּיל פון פאַרבען, עס בלענדען די אויגען און עס ווערט פערשטענדליך די אגדה, וועלכע פערוועהרט זיך איינצוקוקען אין די פאַרבען פון רעגענבויגען.

רוהיג איז אַריבער דער טאָג פון צווייטען נאָוועמבער אין גאַנצען לאַנד, און יודען זאָגען מיט ערנסט און וויץ: זאָל נאָר די רעגירונג נישט וועלען שטערען די אָרדנונג און אין ארץ־ישראל וועט זיין רוהיג.

בן-החולות.

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע" נאַרוטאָוויטש 20
נאָר 10 גאַסטשפּילען פון בעריהמטען אַרטיסט פון סטאַניסלאַווסקי'ס קונסט־טעאַטער אין מאָסקווע, פּיסקאַטאָר־טעאַטער אין בערלין
פּאָול באַראַטאָוו
פרייטאַג, דעם 5. און שבת, דעם 6. דעצעמבער, 9 אָוונט פּרעמיערע!
דער פרעמדער
דראַמע אין 4 אַקטען פון יעקב גאָרדין.
די הויפּט־ראָל „דער פרעמדער" — פּאָול באַראַטאָוו.
שבת, דעם 6. דעצ. 4 אַזייגער נאָכמיטאָג צו ביליגע פּרייזען פון 80 גר. אָן
הינקעמאַן
טראַגעדיע אין 3 אַקטען 6 בילדער פון טאָלער
הויפּט־ראָל „הינקעמאַן" — פּ. באַראַטאָוו.
זונטאַג, דעם 6 דעצעמבער, 9 אָוונט
הינקעמאַן
מאָנטאַג, דעם 7 דעצעמבער, 9 אָוונט פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 80 גראָשען אָן
דער פּאַטער
עס נעהמען אָנטייל פרויען: מ. ראָזען, ס. פלאָם, י. פלאָם, ס. פּאָזנאַנסקאַ. מענער: ה. בראַקאַרזש, מ. גורוויטש, י. גרינהויז, י. וויינבערג, מ. מאַקסימאָוו, מ. פּאָזנאַנסקי, אַ. קורץ, ה. פלוים. סופלאָר מ. אייזענבערג
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון „פילהאַרמאָניע".

אונזיכערע מאַטעריעלע לאַגע פון די „ווילנער" אין ווילנע

די ווילנער טרופּע שטעהט שוין היבשע עטליכע וואָכען אין ווילנע, ווי אויף אַ וואָקזאַל, מיט וואַליזעס אין די הענט.

וואָסער אויסוועג איז פאַרהאַן פון דער לאַגע?

די דאָזיגע שאלה איז געווען די טעמע פון אַ חבר'שען שמועס, צו וועלכען מ'איז געקומען פרייטאָג אָוונט ביים דירעקטאָר פון דער ווילנער־טרופּע ה' מאַזאָ, וועלכער האָט פאַר די פּרעסע פאָלגענדע דערצעהלט, אַז דער קיום פון דער טרופּע אין ווילנע איז נאָך אַלץ נישט געזיכערט, דער ביודזשעט ווייזט אַרויס דעפיציטען און די געזעלשאַפטליכע אַקציע, וואָס איז אויפגעהויבען געוואָר'ען מיט'ן צוועק צו פאַרהאַלטען די ווילנער, איז אויך אַנטשלאָפען געוואָרען. די טרופּע פיהלט זיך דעריבער פעראיינזאַמט און אָהן אויסזיכטען אויף מעגליכקייטען צו אַרבייטען אין ווילנע איבער נייע אויפפיהרונגען.

ס'האָט זיך אויסגעשטעלט אַ קאָמיסיע פון דריי מאַן (ב. קלעצקין, פאָלק הייפּערין, נ. ווייניג), וועלכער האָט פאַר זיך אין די נאָהענסטע טעג דורכצופיהרען די אויפגאַבע צו מאַכען די ערשטע טריט צו סאַנירען דעם מאַטעריעלען יסוד פון יודישען טעאַטער.

וועלן די „ווילנער" אין אמעריקע זיך ווידער פאַראייניגען?

„פאָרווערטס" שרייבט:

בסוד־סודות גיט מען איבער, אַז שטילערהייט געהען־אָן פאַרהאַנדלונגען און קאָנפערענצען וועגען דעם, אַז די „ווילנער" זאָלען זיך ווידער פאַראייניגען און „אָנהויבען פון דאָס ניי". עס זאָל הייסען, אַז אין דער ניי־פאַראייניגטער טרופּע זאָלען אַריין אי חיים שניאור און באַלערינאַ, אי סאָניאַ עלמית און אַלעקסאַנדער אזראַ. פערשטעהט זיך, אַז נח נאַכבוש, ראובן וועגדאָרף, ליזער זשעליאָזאָ, אַלאַ וואַלטער, שלום טאַנין, משה פעדער, וועלען זיין אָנגעשלאָסען אין דער נייער טרופּע.

אַזוי גיט מען איבער. אויף וויפיל ממשות עס איז אָבער פאַראַן אין דעם בעריכט איז שווער צו זאָגען. אזראַ און עלמית זענען איצט אין בערלין. דער רעפּאָרטער פון „פאָרווערטס" האָט וועגען דעם זיך אָנגעפרעגט ביי שניאור'ען און נאַכבוש'ען. ביידע האָבען נישט אָפּגעלייקענט דעם קלאַנג. קען מען זיך אָנשטויסען, אַז מען פערהאַנדעלט יאָ. וואָס פון די פערהאַנדלונגען וועט ווערען ווייסען אָבער בלויז די געטער, וועלכע קאָנטראָלירען קינסטלערישע טעמפּעראַמענטען און קינסטלערישע אַמביציעס.

פושקין און פרויען

פון מ. אַלטמאַן.

אין דער גאַלעריע פרויען פון פושקינ'ס געזעלשאַפט פערנעהמט אַ בעזונדער אָנגעזעהענעם פּלאַץ פראַסקאָוויאַ אַלעקסאַנדראָוונאַ אָסיפּאָווא.

זי איז געווען עלטער פון פושקינען מיט גאַנצע 18 יאָהר. אין דעם יאָהר, וואָס פושקין איז געבוירען געוואָרען האָט זי חתונה געהאַט פאַר ניקאָלאַי וואָולף, מיט איהם האָט זי געהאַט די טאָכטער אַננאַ, און וועלכעס ריוואַלין זי איז געווען אין „בעצווינגען" דעם פּאָעטס האַרץ.

זי איז געווען אַ פרוי אַנ'אויסשליסליכע אין איהר צייט.

אייראָפּעאיש געבילדעט, מיט גאַנץ ברייטע פּאָליטישע אָנשויאונגען, האָט זי אויך בעזעסען אַ פעסטען ענערגישען כאַראַקטער און אַ טיפען פּראַקטישען חוש.

איהר בעציהונג צו פושקינען קען מען כאַראַקטעריזירען מיט'ן וואָרט מוטערליך.

זי איז געווען איינע פון די ווינציגע וועלכע האָבען נישט נאָר פערגעטערט פושקינ'ען צוליב זיין פּאָעטישען רענאָמע. נאָר געוואוסט אָפּצושאַצען דעם פּאָעט.

אין אַלע איהרע בריף זעהט מען איהרע זאָרגען פאַר'ן דיכטערס מאַטעריעלע אַנגעלעגענהייטען. זי גיט עצות דעם זאָרגלאָזען און נישט־פּראַקטישען פּאָעט אין מילי דעלמא: ווי אַזוי צו אַדמיניסטרירען זיין גוט, ווי זיך אַרויסצוציהען פון די חובות. זי לייט איהם היבשע סומען געלד... זי פערזאָרגט איהם מיט איינגעמאַכץ!

אָבער אַ פרוי איז אַ פרוי... זי איז אַלט 43 יאָהר, ווען פושקין קומט צו איהר צו גאַסט פון מיכאַלאָווסקאָיא (פושקינ'ס דאָרף). און אַז זי בעמערקט (פרויען בעמערקען אַזוינע זאַכען גיך, עס העלפט נישט קיין אויסבעהאַלטען!), אַז איהר טאָכטער פערליבט זיך אין פושקינען, נעהמט זי אָן מיטלען: זי נייט איהר טאָכטער צו פערבלייבען אַ גאַנצען זומער אַליין אין דאָרף ווייט פון פּעטערבורג און פון מאָסקווע, וואו זי וואָלט זיך געקענט טרעפען מיט פושקינען.

איהר טאָכטער אַננאַ וואָולף שרייבט צווישען איבריגען אַמאָל פושקינען:

— „זי וויל איינע אַליין אָפּהאַלטען אַ נצחון איבער אייך!"

און אַ צווייט מאָל, אַלץ וועגען דעם ענין:

— „אַך, ס'אַראַ פרוי דאָס איז!"...

יאָ, זי איז געווען אַ ענערגישע פרוי און נישט געקוקט אויף איהרע 43 יאָהר דאָך זיך פערמאָסטען אויף דעם קאַפּריציעזסטען פון מענשליכע הערצער.

אַ פרוי, וואָס האָט נישט מורא געהאַט צו שרייבען וועגען ניקאָלאַי דעם ערשטען, און תיכף נאָך דעם דעקאַבריסטען־אויפשטאַנד:

— „אַזוי לאַנג דער בראַווער ניקאָלאַי וועט זיך האַלטען ביים מיליטאַריסטישען רעזשים, וועלען די עסקים געהען אַלץ ערגער און ערגער".

און ווייטער וועגען ניקאָלאַיען:

— „ער האָט וואַרשיינליך נישט געלייענט סעגורס „געשיכטע פון דער ביזאַנטישער אימפּעריע" און נאָך אַנדערע מסתמא, וועלכע האָבען געשריבען וועגען דער סיבה פון ירידות פון מלוכות"...

אַזאַ פרוי האָט פערמאָגט דרייסטקייט און מוט גענוג אויך אין איהרע אייגענע געפיהלען.

און, אַז די דאָזיגע געפיהלען זענען נישט געווען פון ריין ליטעראַרישען כאַראַקטער בעווייזען זעלטענע שטעלען אין איהרע בריף.

די דאָזיגע בריף וואָלטען פאַר אַ מענשען מיט אַ נישט דורכדרינגליכען בליק אויסגעוויזען אַלס ריין געשעפטליכע:

עס האַנדעלט זיך וועגען פערוואַלטערס, וועקסלען, אַזוי־פיל און אַזוי־פיל קערן קאָרן געליגענע און נישט אָפּגעגעבענע...

אָבער ווער ס'האָט פערשטענדניש פאַר עפּיסטאָלאַרע בעציהונגען, יענער וועט אַרויסלייענען צווישען די שורות די דראַמע פון דער קלוגער עלטערער פרוי, וועלכע ווייסט ווי זי האַלט מיט זיך און מיט'ן לעבען.

נאָר זעלטענע פראַזען פערראַטען זי. אָט אַזוי ענדיגט זיך איין בריף אין וועלכען עס רעדט זיך פון סאַמע געשעפטליכע אַנגעלעגענהייטען מיט אַזאַ בקשה:

— איך בעט אייך נאָכאַמאָל, קומט אַראָפּ אַבי־סעל קיין מיכאַילאָווסקאַיא (מיכאַילאָווסקאַיאַ איז בשכנות מיט איהר דאָרף טריגאָרסקאָיע)... איך פיהל מיך פיל בעסער אין אייער געזעלשאַפט... איך פאָהר אַוועק צו גאַסט צו שכנים און ווינש אייך אַ גוטע נאַכט. איך קוש צוויי מאָל אייערע אויגען, אַזעלכע שעהנע צומאָלס".

און אַ פראַגע פון אַנ'אַנדערען בריף:

„איך ווייס נישט צי דער הימעל און דער ים וואָלטען געסטייעט איך זאָל אויסדריקען מיט זיי מיין געפיהל צו אייך. און דאָך פּרוב איך עס טון מיט אַ פּאָר ווערטער, וועלכע וועלען אייך אַלצדינג זאָגען... האָט מיך ליב אַ פערט־חלק פון דעם ווי איך אייך, און עס וועט מיר זיין גענוג".

— און פושקין?

פושקין בעציהט זיך צו איהר מיט רעספּעקט. עס איז אפשר דער איינציגער פאַל מיט פושקינען. ווייל ער האָט נישט געשוינט קיינעם. זיין שאַרפע עפּיגראַמע האָט נישט איין פרוי פערביטערט דאָס לעבען. די איינציגע איבער וועלכער ער האָט קיינמאָל זיך נישט דערלויבט צו טרייבען ליצנות און אָפּ שפּעטען איז געווען די אָסיפּאָוואַ. ער האָט איהר געווידמעט אַ היבשע צאָהל לידער.

צי האָט ער אָבער זי ליב געהאַט „אַ פערט חלק פון דעם וואָס זי איהם"?..

זיכער — נישט.

זייער פריינדשאַפט איז דאָך געווען אַ לאַנגדויערנדע. זי האָט אָפּגעהאַלטען אין די יאָהרען, ווען דער פּאָעט איז געווען אַ פאַמיליען־מאַן, זי האָט אָנגעהאַלטען ביז זיין טראַגישען טויט.

אין לעצטען בריף צו פושקינען, אַ קורצע צייט פאַר זיין דועל, שרייבט זי איהם, אַז ענדליך איז איהר געלונגען איבערצושיקען איהם דעם סלאָי אַגרעסען־איינגעמאַכץ, וואָס זי האָט פאַר איהם געפּרעגעלט...

צי איז אָט דער לעצטער סימן פון געטריישאַפט נאָך דערגאַנגען צו איהם, איידער ער איז געפאַלען פון אַ אידיאָטישער האַנד?

און מערקווירדיג: פושקין קומט אום אַזוי טראַגיש, אַזוי אומגעלומפּערט צוליב אַ פרוי.

ער, וואָס האָט אַזוי לייכט גענומען דאָס גאַנצע פּאַקטישע אין בעציהונגען מיט פרויען, פאַר וועמען דאָס וויכטיגסטע אין די בעציהונגען איז געווען דאָס אויסדריקען אין פּאָעטישער פאָרם, ער בעצאָהלט מיט זיין לעבען צוליב קליינליכע עקלדיגע אינטריגעס אַרום אַ פרוי.

נאָר די פרוי איז געווען זיין געזעצליך ווייב.

די איינציגע פרוי פון וועלכער מ'קען קיין פּאָעזיע נישט מאַכען.

זיצונג פון דייטשען רייכסטאג

אנגעהויבען די דיסקוסיע וועגען בודזשעט

בערלין, 3. (טו) פאַר דעם אָנהויב פון דער זיצונג אין רייכסטאַג האָט זיך פאַר׳ן פאַרלאַמענט־בנין פערזאַמעלט אַ זעהר גרויסער עולם. די רוהה איז אָבער אין ערגעץ נישט געשטערט געוואָרען, אַזוי, אַז די פּאָליציי, וועלכע האָט געדאַרפט בעזעצען דעם צוגאַנג צום רייכסטאַג, איז נישט אויסגעקומען צו אינטערווענירען.

די זיצונג וועלכע האָט זיך אָנגעהויבען 3 אַ זייגער בייטאָג, איז געעפענט געוואָרען דורכ׳ן פּרעזידענט לעבע, דער קאָמוניסטישער דעפּוטאַט טאָרגלער האָט פּראָטעסטירט געגען דעם וואָס דער רייכסטאַג איז בעזעצט דורך פּאָליציי און זעהט אויס ווי א בעלאַגערטע פעסטונג.

דאַן האָט דער פינאַנץ־מיניסטער דיטריך געהאַלטען אַ רעדע וועגען דער ערשטער לעזונג פון בודזשעט, דער מיניסטער האָט אָנגעוויזען, אַז דער היי־יעהריגער בודזשעט איז פערקלענערט געוואָרען מיט אנדערטהאַלבען מיליאַרד מאַרק.

דאָס געהאַלט פון די בעאַמטע מוז פערקלענערט ווערען, די בעאַמטע וועלען אָבער נישט האָבען קיין שאָדען, ווייל די פרייזען פון פּראָדוקטען וועלען פאַלען.

נאָך דער רעדע פון פינאַנץ־מיניסטער איז די זיצונג אָפּגעלעגט געוואָרען ביז דאָנערשטאָג.

דרייסטער רויב-אָנפאַל אויף א יודישען געוועלבער

סאָסנאָוויץ, 3. (טעלעפאָניש) נעכטען אין אָוונט איז אויף דער קאָלאָניע מאָנדזשעוו פאָרגעקומען אַ דרייסטער רויב־אָנפאַל.

צו דעם געוועלב־בעזיצער אהרן באַנאַך האָבען זיך אַריינגעריסען 2 מאַסקירטע באַנדיטען, בעוואָפענט מיט רעוואָלווערען און טעראָריזירענדיג די שטוב־מענשען האָבען זיי אַדורכגעפיהרט אַ רעוויזיע אין שטוב, די באַנדיטען האָבען צוגענומען טויזענד זלאָטעס און ענטלאָפען.

אָנפאַל אויפ׳ן האָלענדישען קאָנסולאַט אין דאָרטמונד

דאָרטמונד, 3. (טו) דער 25-יעהריגער סטודענט ווינקעלמאַן האָט זיך היינט אַריינגעריסען אין האָלענדישען קאָנסולאַט און אָנגעהויבען שיסען אויף די בעאַמטע. ביים נאָכפאָלגען איהם האָט איינער פון די בעאמטע אויסגעשאָסען און פערוואונדעט דעם אָנפאַלער. ווינקעלמאַן האָט זיין אָנפאַל אויסגעפיהרט צוליב דעם, וואָס ער איז אויסגעוויזען געוואָרען פון האָלאַנד.

אין אפגרונט

סענסאַציאָנעל־עראָטישער ראָמאַן (18

אין איהר ענטפער האָט פאַני איהם געשילדערט דעם פּענסיאָן. עס איז געווען אַ פּולשטענדיגע פאַמיליען־הויז. אויפ׳ן ערשטען שטאָק וואוינט אַ פאַמיליע מיט קינדער. אויפ׳ן צווייטען שטאָק וואוינען איינציגע רוסען און אַ האָלענדער. אויפ׳ן לעצטען שטאָק וואוינען צוויי צירק־מענשען פון ענגלאַנד און אַן׳אינטערעסאַנטע קליינע פאַמיליע פון שטוטגאַרט, וועלכע בעשטעהט פון אַ פרייליין מינאַ פּאָגעל, אַ פּיאַנאָ שפּילערין, און איהר ברודער לעאָ, אַ שווינדזיכטיגער, וועלכע האָט געמוזט אויפגעבען זיין שטודיום אין קאָנסערוואַטאָריום, און וועלכער לעבט פון דעם געלט, וואָס זיין שוועסטער מאַכט פון קאָנצערטען.

„ווי די זעהסט, מיין טייערער, איז אַלץ ריכטיג, און אָנשטענדיג, איך גילט דאָרטען פאַר אַן׳אַלמנה און זיי זענען צו מיר זייער פריינדליך. איך קען מיך אָנדערש נישט פיהרען. דיין ווייב מוז זיין עהרליך. ווען איך שרייב „דיין ווייב“, דאַרפסט דו מיך גוט פערשטעהן. איך ווייס, אַז דו וועסט אַמאָל פון מיר אָוועקגעהן, אַז איך וועל דיך פערלירען, אָבער נאָך דיר בעהם איך נישט קיינעם. איך בין דיינע אויף אייביג און וועל זעהן צו בלייבען, ווי דו האָסט מיך געלערנט. עס איז זייער קאָמיש, נישט אמת, סאַמאַ איז מאָראַליש? יאָ, מאָראַליש, ווען איך וועל דיך מעהר נישט האָבען, אָבער פאַר דיר וועל איך בלייבען, ווי איך ביז געווען — אַ ליידענשאַפטליכע פרוי“.

נאָך דעם בריף איז זשאַן געוואָרען זייער לאַנגווייליג. נאָך דער פרייד פון זיין קומען, נאָך די גוטע מאָלצייטען, וואָס זענען פאַר איהם געמאַכט געוואָרען, און נאָך דער ליבע, וואָס מען האָט איהם דאָ בעוויזען, האָבען אין איהם זיך אויפגעכאַפּט זיינע פאַריזער ליידענשאַפטען. עס איז פאַר איהם געוואָרען שווער און לאַנגווייליג אין דעם דאָרף, און די בעשעפטיגונג אַרום די ביימער און דער געשפרעך וועגען די ווערים.

ווען ער איז געגאַנגען דורך די אַרומיגע דערפער, האָט ער געזעהן נאָר די איינפאַכע גרויסע דאָרפישע פרויען, וועלכע זענען געזעסען אין קאָמפּאַניעס און האָבען נאָר געקלאָגט אויף דעם וועטער און אויף די ווערים. וואָס עסען אָפּ די וואָרצלען פון זייערע ווייטהויבען.

ווען ער האָט זיך אָנגעטראָפען מיט דעם גייסטליכען פון דאָרף, האָט ער פון איהם געהערט גאַנצע דרשות וועגען דעם אומגלויבען פון די דאָרפסלייט. וועגען דעם איבערגאַנג אויף די קעלבער, וועגען דער מאָגערקייט פון די שעפסען און דעם אומגליק אין די וויינגערטנער, וועגען די מענער, וואָס ווילען נישט געהן אין דער קירך, וואָס רופען נישט קיין גלח צו זייערע טויטע, און וואָס קורירען זיך מיט פּליערליי זאַכען, נאָר נישט מיט אמונה.

זשאַן האָט גענומען דעם בריף פון זיין פאַני און האָט זיך פערליבען אין אַ ווייטען ווינקעל פון גאָרטען, אין אַ טונקעלען טאָל, כדי איהם אַרום נאָכאַמאָל צו לייענען, און נאָך אַמאָל פיהלען ווי הייס, ווי שטאַרק און ווי ליידענשאַפטליך אַ פאַריזער פרוי קען ליבען. ער האָט געלייענט און האָט זיך אויפגערעגט. זיין בלוט איז געוואָרען הייס, זיינע אויגען האָבען זיך אָנגעגאָסען, זיין קאָפּ האָט געשווינדעלט און ער האָט זיך פאָרגעשטעלט, אַז ער נעהמט איהר אַרום אַזוי פעסט, ווי מענשען, וואָס טרינקען זיך צוזאַמען.

פּלוצלינג האָט ער דערהערט טריט און אַ געלעכטער, וואָס האָט אויסגערופען: „דאָרט זיצט ער!“

זיינע קליינע שוועסטער זענען אָנגעקומען, זייער אַלטער הונד האָט זיי געפיהרט.

אָבער זשאַן האָט אָוועקגעטריבען דעם הונט און האָט זיך אָפּגעזאָגט צו לויפען מיט די שוועסטער דורך דעם גאָרטען און שפּילען מיט זיי אין בעהעלטעניש.

די קינדערלעך האָבען איהם נישט געוואָלט אָפּלאָזען.

די אומשולדיגע מיידעלעך האָבען איהם געליבט און האָבען נישט פערגעסען. ווי ער קען שפּילען. אָבער ער האָט זיך אויפגעהויבען און האָט זיך געלאָזט געהן צו זיין צימער, כדי נאָך אַמאָל און נאָך אַמאָל צו לייענען דעם בריף פון זיין געליבטער.

ווען ער איז געגאַנגען צו זיין צימער, האָט ער דערהערט דעם פּאָטערס שטים און ער איז אַריין צום פאָטער.

דער קאָנסול איז געזעסען אין דער קליינער ביבליאָטעק און האָט פאַר איהם גענומען לייענען גרויסע וויכטיגע ניייעס פון האָנגקאָנג, וואו ער איז אַמאָל געווען קאָנסול.

זיצענדיג קעגען דעם פאָטער, האָט זשאַן דערזעהען אין אַ ווינקעל קאָדעלס סטאַטוע „סאַפאָ“, ווי זי זיצט מיט די הענד אַרום די קניה, און מיט דער לירע ביי איהר זייט.

די סטאַטוע איז אין דעם הויז שוין צוואַנציג יאָהר, מען האָט זי געקויפט, ווען מען האָט אויסגעבויט די וואוינונג.

זשאַן האָט זיך שטענדיג ווייניג געקימערט מיט דעם שטיק בראָנז אין זיין פאָטערס צימער. אָבער איצט איז איהם בעפאַלען אַ תשק איהר צו קושען און אויסשרייען: „סאַפאָ, איך געהער דיר, נאָר צו דיר“!

דאָס פנים פון דער סטאַטוע האָט איהם דערמאָנט אפילו, ווען ער איז אַרויס פון צימער. דער נאָמען סאַפאָ האָט געקלונגען אין דעם טיקטאַק פון דעם אַלטען זייגער, און איז געווען אויפגעשריבען אין דעם שאָטען אויף די ווענד, איהר נאָמען האָט ער געפונען אין יעדען בוך אין זיין ביבליאָטעק. און דאָס בילד פון זיין געליבטער האָט איהם פערפאָלגט אפילו ביי זיין מוטער׳ס שלאָף־צימער, וואו דיוואַן האָט געקעמט די ווייסע האָר פון זיין קראַנקער מוטער.

— אונזער קינד איז עפּעס איינגאַנצען פערענדערט, — האָט די מוטער געזאָגט, ווען זשאַן איז אַרויס. אָבער דיוואָן האָט איהר נישט געוואוסט, וואָס צו ענטפערען, און זיי האָבען ביידע נישט געקענט אויסגעפינען די סיבה. דיוואָן האָט איהם אפילו געוואָלט פרעגען וועגען דעם, אָבער זשאַן האָט איהר אויסגעווייכט.

(פאָרטזעצונג קומט)

Dyrekcja Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi

podaje do powszechnej wiadomości, że niżej wyszczególnione nieruchomości w Łodzi położone, obciążone pożyczkami Towarzystwa, za niezapłacone raty wraz z zaległościami, wystawione zostały na sprzedaż przez publiczne licytacje, odbywać się mające o godz. 11-ej z rana w Kancelarji Wydziału Hipotecznego m. Łodzi, przy ul. Pomorskiej № 21 przed wyznaczonemi rejentami.

Zbiór objaśnień i warunki licytacyjne znajdują się w księgach hipotecznych odpowiednich nieruchomości oraz w biurze Dyrekcji Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi i tamże przeglądane być mogą.

W razie gdyby dzień wyznaczony dla sprzedaży był świątecznym, sprzedaż odbędzie się dnia następnego.

№№ hipoteczny nieruchom.	Przy ulicy	Vadium	Licytacja rozpocznie się od sumy	Przed notarjuszem	Dnia
14	Nowomiejskiej	2.000	15 000	J. Andrzejewskim	1 VI 1931 r.
21 e	Nad Łódką	6.420	48.150	S. Baranowskim	„ „ „
35	Jakuba	1.800	13 500	S. Bułharowskim	„ „ „
47 w	Nowo-Cegielnianej	6.460	48.450	S. Jarzębskim	„ „ „
47 kb	Al. 1 Maja	2.600	19 500	W. Jeżewskim	„ „ „
47 kc	Wólczańskiej	1.500	11.250	L. Kahlem	„ „ „
54 b	Gdańskiej	5,850	43.950	A. Karnawalskim	„ „ „
61	Zachodniej	1.800	13.500	S. Kornem	„ „ „
105/6/7	Drewnowskiej	1.100	8.250	S. Baranowskim	„ „ „
142 c	Piwnej	9.000	67.500	J. Krzemieniewskim	„ „ „
188	Aleksandryskiej i Kośc.	14.340	107.550	B. Lisowskim	2 VI 1931 r.
211 a	Północnej	12.000	90.000	J. Ładą	„ „ „
236	Nowomiejskiej	1.800	13.500	K. Rossmanem	„ „ „
251	Cegielnianej	5.360	40.200	A. Smolińskim	„ „ „
270 nn	Zielonej	4.880	36.600	S. Świderskim	„ „ „
271 ka	Gdańskiej	58.000	375.000	S. Szmidtem	„ „ „
299	Północnej	38.000	285.000	E. Trojanowskim	„ „ „
303 b	Piłsudskiego	4.880	36.600	H. Wardęskim	„ „ „
321 a	11-go Listopada	3.540	26.550	J. Andrzejewskim	„ „ „
321 KX	Św. Jerzego	17.000	127.500	S. Baranowskim	3 VI 1931 r.
329	Pomorskiej	8 700	65 250	S. Bułharowskim	„ „ „
364 b	Targowej	4.720	35.400	S. Jarzębskim	„ „ „
385	Magistrackiej	19.800	148.500	W. Jeżewskim	„ „ „
393	Pomorskiej	3 080	23.100	L. Kahlem	„ „ „
415	„	5.060	37.950	A. Karnawalskim	„ „ „
506	Piotrkowskiej	11 960	89.700	S. Kornem	„ „ „
506 a	Sienkiewicza	11.820	88.650	J. Krzmieniewskim	„ „ „
573	Piotrkowskiej	5.960	44.700	B. Lisowskim	„ „ „
530 c	Rzgowskiej	4.880	36.600	J. Ładą	5 VI 1931 r.
658 a	Wólczańskiej	10.000	75.000	K. Rossmanem	„ „ „
685 a	„	1.240	9.300	A. Smolińskim	„ „ „
721	Piotrkowskiej	28 000	210.000	S. Świderskim	„ „ „
731	„	45 860	343.950	S. Bułharowskim	„ „ „
768	„	6.680	50.100	S. Smidtem	„ „ „
786	„	40,260	301.950	E. Trojanowskim	„ „ „
786 A	Zielonej i Wólczańskiej	7.380	55.350	H. Wardęskim	„ „ „

№№ hipoteczny nieruchom.	Przy ulicy	Vadium	Licytacja rozpocznie się od sumy	Przed notarjuszem	Dnia
787 b	Zielonej i Wólczańskiej	3,480	26,100	J. Andrzejewskim	5 VI 1931 r.
793 h	6-go Sierpnia	3.440	25,800	S Baranowskim	„ „ „
798 k	28 P. Strz. Kaniowsk.	3,820	28.650	S. Bułharowskim	8 VI 1931 r.
811	Andrzeja i Wólczańsk.	14,500	108.750	S. Jarzębskim	„ „ „
814 i	Podleśna i Żeromskiego	11.040	82.800	W. Jeżewskim	„ „ „
819 aa	Kopernika	8,360	62.700	L. Kahlem	„ „ „
821 h	„	8,400	63,000	A. Karnawalskim	„ „ „
825	Wólczańskiej	16,000	120.000	S. Kornem	„ „ „
837 c	Gdańskiej	8,400	63.000	J. Krzemieniewskim	„ „ „
874 a	Kątnej	3.040	22.800	B. Lisowskim	„ „ „
875 m	Radwańskiej	1,540	11.550	J. Ładą	„ „ „
902 n	Grabowej	18,920	141.900	K. Rossmanem	9 VI 1931 r.
938 fg	Nawrot	13,000	97.500	A. Smolińskim	„ „ „
943	Napiórkowskiego	8,040	69.300	S. Świderskim	„ „ „
975	Przędzalnianej i Skier.	8.000	60.000	S Szmidtem	„ „ „
1055rosbb	Suwalskiej	70,000	525,000	E. Trojnowskim	„ „ „
1061	Kruczej	5,500	41.250	H. Wardęskim	„ „ „
1090 bb	Rokicińskiej	28,340	212.550	J. Andrzejewskim	10 VI 1931 r
1097 de	Nawrot i Kilińskiego	8,640	64.800	S. Baranowskim	„ „ „
1109 a	Sienkiewcza	5.200	39.000	S. Bułharowskim	„ „ „
1148 ros.b	Kilińskiego	2.860	21.450	S. Jarzębskim	„ „ „
1273	Głównej	5.080	38.100	W. Jeżewskim	„ „ „
1285 a	Rokicińskiej	18,000	135.000	L. Kahlem	„ „ „
1284 a	„	3,600	27.000	A. Karnawalskim	11 VI 1931 r
1312 a	Zagajnikowej	2.760	20 700	S. Kornem	„ „ „
1331	Przejazd	36,000	270,000	J. Krzemieniewskim	„ „ „
1402 a	Cegielnianej	4,120	30 900	B. Lisowskim	„ „ „
1404	„ i Piłsudskiego	3,940	29.550	J. Ładą	„ „ „
1433 s	Narutowicza	48.620	360.150	K. Rosmanem	„ „ „
1511	Nowo-Cegielnianej	3,340	25.050	A Smolińskim	„ „ „
1636/37	Wierzbowej	7,200	54.000	S Świderskim	12 VI 1931 r.
1531	Zakątnej	2,420	18.150	S. Szmidtem	„ „ „
2228	Jerzego	17,000	127.500	E. Trojanowskim	„ „ „
2442	Zagajnikowej	8.740	65.550	H. Wardęskim	„ „ „
4059	Kilińskiego	1,160	8.700	J. Andrzejewskim	„ „ „

Licytacje powyższe o tyle dokonywane będą, o ile poszukiwane należności do chwili ostatecznego przybicia w dniu licytacji zapłacone nie będą.

Łódź, d. 3. XII. 1930 r.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאך איך באקאנט די ה"ה פריזיערס, אז די פרייזן פון:

= קעלנישע =
און בלומען=וואסערן
זענען בעדייטענד ביליגער געווארן

איך בעזיץ אויך א גרויסען אויסוואהל פון

פלאטין= און שטאהל=ווארען
צו פאבריקס=פרייזען.
גינסטיגע קויפס-בעדינגונגען.
דאס בעזוכען מיין געשעפט איז אהן קויפס-צוואנג.

מיט אכטונג

PERFUMERJA
J. DRUKIER
Zawadzka 5, tel. 175-92

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס.

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער היינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם בוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל געמאכטע היל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסאָרען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דעמאלדיגען פראפעסאר-דאקטאר בראכו דעווינג בעווייזען זיכער דעם שהערסטען און געפעהרליכסטען

ברוך. אויך פאר הויקערס לייטונגען מיט הייל-גארטעטען און אפאראטען פאר פערקרימטע פוס און פלאטפוס ספעציעלע אמוליגען אין די שיך. קינסטליכע גליעדער פיס און הענט, געמאכטע זאקען פאר די גראדע קראנקע אדערן.
צו שפרעכן פון 9 ביז 1 מיטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped von Lemberg
Łódź, WÓLCZAŃSKA 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס "ארטאפעדישע ערשטמאלן פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. ד"ר י. מארישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנ-חסקי און אויך אנדערע. מיר נעהמען אויך אן סערטיפיקאטען פון דער קראנקען-קאסע

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס דעם בעסטען דאנק דעם הערן ד"ר. י. ראפאפארט, פאר ברוך, העלפער נעמט אן אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 טעל 22-177 פראנט פאר, פאר זיין בעזונדערן אנזאהן פערלענגען מיר א געמאכטע הייל-באנדאזש לויט זיין מעטאדע האב געליטען אן ברוך 20 יאהר און א דאנק איהם בין איך היינט געזונט, אזוי, אז כ'קען איהם יעדען אנציגען הייסט עמפעהלען.

Dr. BERGHOF Arzt.

PORADNIA
WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים=ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה.
און מענער=שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל=קאבינעט קאסמעטיק.
-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
– בעזונדערע ווארטע-צימער פאר פרויען. –

וויזיט 3 זל.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med.
M. LERNER
ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען
זאכאדניא 64, טעל. 113-09
נעהמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

דראט-צוימען

געפלאכטענע, געוועבען, געלעכערטען, ראביק-געוועבען אין אלע סארטען עמפפעהלט צו בילינע פרייזן
RUDOLF JUNG
Łódź, Wólczańska 151, telefon 128-97

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה

אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך
אז תשכן בטח ושענן כי הלך בתום
ילך בטח ומעקש דרכיו יודע
אויבער דעם זאלסט נאר קויפן אין בויורא
פון ד. מאנעלא

וואס איז איבערגעטראגען געווארען פון צווייטען הויף אויפ'ן ערשטען הויף
פיעטריקאווער 17, לינקע אפיציגע פאר-טער, טעל. 124-95

וואו ס'ווערט ווייטער ערלעדיגט פינקטליך און געוויסענהאפט געשריבען א לערליי ביטעם: ציווילנע, קארגע, האנדלאווע, אפעלאציעס, אדוואקאטיס, קלויזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, וועגען דירות אין אוישאנד ראזיעמטשע, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
בעמ.: קלויזולעס און זאבעזפיעטשעניעס ווערען ביי מיר ערלעדיגט במשך פון 24 שעה
מיט אכטונג ד. מאנעלא.
פיעטריקאווער 17, 1-טער הויף

וועכנעריז קלי־ניק
כירורגישע
„SANATO“
אגראדאווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס
ערצטליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד
פרייזען פון געבורט
אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

לעטשניצע זגערזשער 17
טעלעפ. 116-33

ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה. 1—2 נאכם.
ד"ר יוסטמאן נערווען-קראנקהייטען 12—2 נאכם.
ד"ר מ. קאנטאר כירורג 4½—5½, יו"ט 1—2
ד"ר פאפיערני אקושער און פרויען-קראנקה. 11½—1 נאכם.
ד"ר ראקאווסקי אויערן, נאז-און האלז-קראנקה. 10½—11½, 2—3 און 6—7 נאכם.
ד"ר ראזענצווייג קינדער-דאקטאר 11—12, 4—5 נ"ם
ד"ר רוזשאנער מענער. און הויט קראנקה, 1—2 נאכם.
ד"ר חיינבערג אינערל. קראנקה, 1—2, 6—7 נאכם.
א. גראדזשיטשיק צאהן-ארצט 3—7 נאכם.
ד"ר סטופעל רענטגען-קאבינעט 12—2, 4—6 נאכם.
העמאראלאגישע קאבינעט טעטיג טעגליך פון 1-2 נ"ם

פארטער-שטוב

אויף א פראצאווניע
ווערט געזוכט
אין דער געגענד פון
פאמא־סקא– צעגעלניאנא
אפערטען פאר „B.“

א ארענטליך יונגעל
בעווינשען פון פראווינץ, אין אלט איינזען-ווארען-געשעפט מיט עסען און שלאפען און געצאהלט, קען זיך מעלדען
ביי יוזעפאוויטש, יערוזאלימסקא 4
פון 6—8 אווענד. 0876

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 151-78
צוריקגעקעהרט
הויט און ווענערישע קראנקה. רענטגען און ליכטו יולאינס.
נעמט אן פון 4—7 אווענד.

Dr. med.
B. Robinson
פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86

Dr. N. HALTRECHT
ספעצ. ארצט פאר הויט און געשלעכטס. קראנק.
נעמט אן פון 8 ביז 9 פריה פון 12—3 נאכמיטאג און פון 8 ביז 9 אווענד.
זונטאג פון 9 ביז 1 ביטאג.
פיעטריקאווער 10
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 134—72
נעמט אן פון 2—3 נאכם.
און פון 7½—9 אווענד.

Uczenica VII-ej klasy
udziela lekcyj, tanio. Może być za objady. Dowiedzieć się: KAUFMAN, Narutowicza 25, poprz. of., I p.

Dr. med.
J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 18-31
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
אייגענע פראצאווניע פון ועמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: קלעדקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע רעטעמען א. ז. ו. נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכם.

Dr. Z. Rakowski
ספ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה
9 קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 127-81.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—5.

Dr. med.
H. Krauskopf
אקושעריע- און פרויען-קראנקהייטען
זגיערזשער 16, טעל. 113-47
נעהמט אן פון 4—7 אווענד.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעמט אן פון 12—1 און פון 4—7 אווענד.

קינא=טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג! I דאפעלטער פראגראם!
גרויסע און מעכטיגע דראמע א.נ.
דער, וועלכער פערגיפטעט
טראגעדיע פון 3 מענשן, וועלכע זענען אדורכגענומען מיט'ן פייער פון 3 ליידענשאפטען: פערלאנג, ליבע און שנאה.—
אין די הויפטראָלן **Conrad VEIDT, Mary PHILBIN**
2) „האנד-געלד אויף הצלחה“ אין דער הויפט-ראָל D. GRALLY
נעכסטער פראגראם: „הערצער=מעלאדיע“
פערשטארקטער ארקעסטער אונטער לייטונג פון ה' סטעפאנסקי.
אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יום-טוב — 12 א זייגער בייטאג. דער זאל איז גוט בעהייצט.

2 ZESPOŁY MASZYN
kotonowych i okrągłe „KORONA“
do wydzierżawienia
od zaraz na 4 miesiące w centrum miasta. Tylko pisemne oferty z podaniem wysokości czynszu dzierżawnego należy składać do dnia 6-go grudnia r. b. włącznie do Syndyka tymczasowego masy upadłości firmy: „**Pusmak**“ adwokata Józefa Osieckiego, ul. Zawadzka Nr. 16-A

בעקאנטמאכונג

דערמיט מאך איך בעקאנט מיינער ג' קונדשאפט, אז צוליב דער בעקוועמ-ליכקייט האב איך געעפענט אן אפטיילונג פון מיין לאנג-עגזיסטירענד
ביטשר'פטן=ביורא פל. וואלנאשטשי 3
(פארטער, רעכטס)
וואו עס ווערען פינקטליך און געוויסענהאפט ערלעדיגט אלע ארט ביטעס אין פערשידענע אוישענדעס, ווי אויך קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס, פרוואלעניעס אויף פאדאטעק דאכאדאווי, אויסקויף פון פאטענטען.
בעמערקונג: פערשידענע עצות וועגען פאדאטקאווע ספראוועס ווי אויך אנדערע פראגען ווערען ערטיילט דורך א ספעציעלען גוט בעקאנטען יוריסט.
מיט אכטונג
Sz. Hochberg, Pl. Wolności 3, tel. 216-58

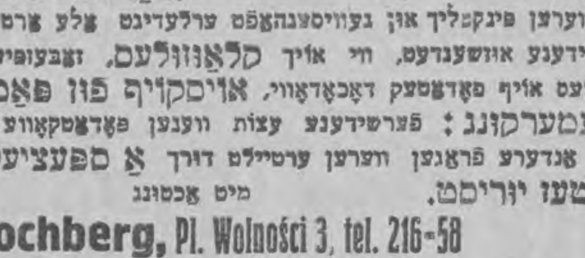

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
זשעזשינער 11, טעלעפאן 3763
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר אימיך נאז, האלז, אויערן קר.	4½—5½
ד"ר קפרשנער קינדער-קראנקה.	9-11 4½-5
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	12—2
ד"ר ביבערגאל הויט און מענער.קר.	11½—12½
ד"ר שמירנפלד נערווען און גשמטיגע קר.	1—2
ד"ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	12½—1½
ד"ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	2—3
ד"ר שטערלאווסקי פרויען-און געבורט-הילף	4½—5½

בכ"ש ערציע, שראך-שטערונגען ווי שטאמלען א.א. ווי פאקען-שטעלן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהלונג, אינ-שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראצ. אויף פערלאנג היינען און שטאט. און לאבאראטאריום ווערען געמאכט אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגמא און בלוט
אימפונגען געגען שקארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען=אינסטיטוט.
ד"ר לאזשינסקי-סטאמאטאלאג
צאהן-ארצט 10—1, 3—6
קינסטליכע ציין, קראנען, מאסטען א.א.וו.
די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

אבאנאמענטס=פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6.— זל. א חודש; אין אויסלאנד – 8 זל.
פאר'ן איינהאלט און פערמינפון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . 60— 4
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— 8
פאר א מיליטער-שורה: דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.